

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΕΣΩΤΕΡΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΙΛΙΞΟΣ

Η Αλήθεια
νικά μόνη της.

Η γνώμη
επιβάλλεται
έξωθεν

Επίκτητου

Κυκλοφορούν
οι νέες εκδόσεις των έργων
της ιδρύτριας της Θ.Ε.

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ

Η Φωνή της Σιγής
Το Κλειδί της Θεοσοφίας
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία
 και στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,

T.T. 106 71

Τηλ.+Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή
 Το Κλειδί της Θεοσοφίας.....16€
 Η Φωνή της Σιγής8€
 Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό8€

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Αττικής, Κωδικός: 4311

Τηλ. 210 36.20.702 - 210 36.10.961 Fax: 210 36.10.961

www.theosophicalsociety.gr

email(περιοδικού): ilisos@theosophicalsociety.gr

email(Εταιρείας): info@theosophicalsociety.gr

Διανέμεται δωρεάν εις τα μέλη

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδι

Διευθυντής: Γεώργιος Σιβρής

Επιμέλεια ύλης: Κρ. Ιωαννίδου, Ιφ. Κασταμονίτη

Έτος 49ον, Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος 2005, Τεύχος 261

Η αγνή ψυχή είναι ένα ποτάμι που η ιερή του πηγή είναι ο αυτοέλεγχος, τα νερά του είναι η αλήθεια, οι όχθες του η δικαιοσύνη και τα κύματά του είναι η ευσπλαχνία.

Λούσου στο ποτάμι της ψυχής άνθρωπε, γιατί η ψυχή δεν καθαρίζεται με νερό.

Έλενα Π. Μπλαβάτσου

(Βιβλίο Γενεθλίων, Κανόνων και Αξιωμάτων)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

	Σελ.
Γεώργιος Σιβρής: Η Επίσκεψη της Κας Radha Burnier στην Ελλάδα.....	3
Dolores Gago: Η Ηθική ως Γέφυρα ανάμεσα στην Ελευθερία της Βούλησης και την Υπευθυνότητα.....	10
Έλενα Π. Μπλαβάτσου: Η Θεωρία των Κύκλων.....	15
Η Μεγάλη Μητέρα.....	21
Ισιγένηια Κασταμονίτη: Άνθρωπος και Θρησκεία (Μέρος 2ον).....	22
Γκαμπριέλ Γκαροσία Μάρκες: Αν ο Θεός.....	30
Αγγελική Κατσουράκη: Το Μυστικό της Υγείας (Μέρος 2ον).....	32
Μαίρη Ζωγράφου: Αλλαγή Πορείας ή ο Θεός Εντός.....	37
Χαράλαμπος Μπάρακλης: Οι Ουσίες που Συγκροτούν τη Φύση.....	38
Ο Δημόναξ: (Αποσπάσματα).....	42
Ιωάννης Χαράλαμπόπουλος: Η Θεά Εστία.....	45
Έριτα Λέτσερις: Οι Μαχάτμας και οι Ψευδό-Γκουρού (Μέρος 2ον).....	50
Λάο Τσε: Η Φιλοδοξία και η Ταπεινότητα.....	58
Κρισναμούρτι: Η Ευδαιμονία.....	59
Πρόγραμμα Ομιλών.....	61
Μεταξύ μας.....	63

Με χαρά πληροφορούμε τους αναγνώστες μας ότι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας στην διεύθυνση:

www.theosophicalsociety.gr

Η ιστοσελίδα είναι γραμμένη σε δύο γλώσσες – Ελληνικά και Αγγλικά. Αν και βρίσκεται ακόμη υπό κατασκευή, αρκετά τμήματά της είναι ήδη

On Line. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη διεύθυνση

webmaster@theosophicalsociety.gr

ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΗΣ Κας RADHA BURNIER ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Γ. Σιβρής

Ενώπιον ενός πολυπληθούς κι ενθουσιώδους ακροατηρίου έλαβε χώρα η πρώτη δημόσια διάλεξη της Κας Radha Burnier, στην αίθουσα της Στοάς του Βιβλίου. Στην προσφώνησή του ο πρόεδρος της Θεοσοφικής Εταιρείας εν Ελλάδι είπε τα εξής:

«Αισθάνομαι ιδιαίτερα ευτυχής διότι έχω σήμερα την τιμή να παρουσιάσω στο ελληνικό κοινό την Παγκόσμια Πρόεδρο της Θεοσοφικής Εταιρείας, κα Radha Burnier. Πρόκειται για ένα σημαντικό πνευματικό γεγονός διότι δεν έχουμε συχνά την ευκαιρία να υποδεχόμαστε στη χώρα μας άτομα του πνευματικού αναστήματος της κας Radha Burnier. Είναι Δόκτωρ της Σανσκριτικής γλώσσας και εξελέγη Παγκόσμια Πρόεδρος της Θεοσοφικής Εταιρείας το 1980. Έκτοτε διατηρεί επάξια τη θέση αυτή μέχρι σήμερα. Διακρίνεται για το αξιόλογο πνευματικό της έργο και για την άοκνη δραστηριότητα που αναπτύσσει ταξιδεύοντας ανά τον κόσμο, σε πολλές χώρες, όπου συμμετέχει σε εκδηλώσεις ως κεντρική ομιλήτρια προβάλλοντας τη θεοσοφική διδασκαλία.

» Έχει ένα πλούσιο συγγραφικό έργο και τα θέματα που διαπραγματεύεται είναι βαθιά ανθρώπινα και επικεντρώνονται στα μεγάλα και ανυπέρβλητα υπαρξιακά προβλήματα του ανθρώπου.

Είναι τακτική αρθρογράφος στα θεοσοφικά περιοδικά «The Theosophist» και «Indian Theosophist», και στα κείμενά της διατυπώνει τους έντονους προβληματισμούς της για τη σημερινή ανησυχητική κατάσταση της ανθρωπότητας, και παρουσιάζει τη θεοσοφική πρόταση για τη λύση αυτών των προβλημάτων, που έχουν βασικά ψυχολογικό χαρακτήρα.

»Είχε το μοναδικό προνόμιο να θητεύσει επί πολλά χρόνια στο πλευρό του Κρισναμούρτι, του οποίου υπήρξε φίλη και μαθήτριά. Είναι επομένως φυσικό να έχει επηρεαστεί άμεσα από τη διδασκαλία του μεγάλου αυτού σύγχρονου Πνευματικού Εκπαιδευτή, και να απηχεί το πνεύμα του σ' όλες τις ομιλίες της. Το πνεύμα αυτό δεν είναι άλλο από εκείνο της ενότητας, της φιλότητας και της αδελφουσύνης. Με αυτή την έννοια η κα Radha Burnier είναι μία αυθεντική εκφράστρια του θεοσοφικού ιδεώδους της Παγκόσμιας Αδελφότητας. Σε όλη τη διάρκεια της θητείας της σαν Παγκόσμια Πρόεδρος της Θεοσοφικής Εταιρείας, αγωνίστηκε σθεναρά κατά του ρεύματος της συγκρούσεως, της αθλιότητας, της χωριστικότητας που μαστίζει την ανθρωπότητα, και κατόρθωσε να διατηρήσει την ενότητα και τη σύμπνοια στους κόλπους της Θεοσοφικής Εταιρείας.

»Είναι κόρη του αείμνηστου Σρι Ραμ που υπήρξε Παγκόσμιος Πρόεδρος της Θεοσοφικής Εταιρείας κατά την μεταπολεμική περίοδο, και είχε πάλι επισκεφθεί τη χώρα μας το 1954, μαζί με τον πατέρα της. Ο Σρι Ραμ είχε επωμισθεί τότε το δύσκολο έργο να αποκαταστήσει την ενότητα στους κόλπους της Εταιρείας, και να συμφιλιώσει τους θεόσοφους κάτω από την ομπρέλα τού Θεοσοφικού Ιδεώδους. Και το έργο του αυτό συνεχίζει μέχρι και σήμερα με αξιόλογη επιτυχία η κόρη του, η αγαπητή αδελφή μας κα Radha Burnier, την οποία έχουμε τη χαρά να φιλοξενούμε για λίγες ημέρες στη χώρα μας».

Στη συνέχεια έλαβε το λόγο η ομιλήτρια της βραδιάς, η οποία ανέπτυξε το θέμα:

«ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΣΤΗΝ
ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΖΩΗ»

Αρχικά αναφέρθηκε στην εξέλιξη της ζωής επάνω στον πλανήτη Γη η οποία, όπως είπε, ακολούθησε τέσσερα διαδοχικά στάδια, αρχίζοντας από το ορυκτό και προχωρώντας στο φυτικό, εν συνεχεία στο ζωικό και τέλος στο ανθρώπινο βασίλειο. Όλη αυτή η πορεία είναι μια υλική εξελικτική διαδικασία. Πολλοί ισχυρίζονται, είπε, ότι η εξέλιξη της ζωής ολοκληρώνεται με τη δημιουργία του ανθρώπου με τη μορφή που έχει σήμερα. Αυτό έχει κάποια βάση εάν θεωρήσουμε τον άνθρωπο σαν ένα χοϊκό μόνο πλάσμα. Αλλά σύμφωνα με τη θεοσοφική διδασκαλία, η εξέλιξη για τον άνθρωπο συνεχίζεται και πέρα από το υλικό πεδίο. Επεκτείνεται στο πνευματικό, οδηγώντας τη συνείδησή του από την ανθρώπινη στην υπερανθρώπινη κατάσταση.

Σήμερα, συνέχισε, ο άνθρωπος είναι εν μέρει ζωώδης, φέρνοντας μαζί του τις ιδιότητες του ζώου όπως η βία, η επιθετικότητα, η σύγκρουση, η σκληρότητα, η κτητικότητα κλπ., και εν μέρει ανθρώπινος εκδηλώνοντας στοιχεία στοργής, συμπόνιας, φιλότητας, αλtruισμού κλπ. Είπε, επίσης, ότι για να μεταπηδήσει από την ανθρώπινη κατάσταση της δυαδικότητας στην υπερανθρώπινη κατάσταση της μοναδικότητας, θα πρέπει ο άνθρωπος να υπερνικήσει το ζώο που έχει μέσα του και να κυριαρχήσει στη ζωώδη φύση του. Αυτή είναι μια απαραίτητη αρχή που συναντάται σε όλες ανεξαιρέτως τις παραδόσεις και αποτελεί την προϋπόθεση για την κατάκτηση της θειότητας.

Η δεύτερη ομιλία της κας Radha Burnier έγινε στην αίθουσα ομιλιών της Θεοσοφικής Εταιρείας εν Ελλάδι, με θέμα:

«Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΝΑ ΖΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ»

Μας είπε στην αρχή ότι η τέχνη τού να ζεις είναι η ανώτερη των τεχνών. Μίλησε για την ομορφιά της ζωής και αναφέρθηκε στο θέμα των σχέσεων του ανθρώπου όχι μόνο με τον συνάνθρωπό του, αλλά και με τη φύση, το περιβάλλον και με ολόκληρο το Σύμπαν, του οποίου αποτελεί τον καθρέπτη. Είπε ότι η ζωή είναι μία και αδιαίρετη, και ότι δεν βρίσκεται στην μορφή αλλά υπο-

κρύπτεται μέσα σε αυτήν. Ότι χάρη στον αόρατο και ασύλληπτο παράγοντα της ζωής, το Σύμπαν βρίσκεται σε αρμονία και ενότητα σε όλα τα επίπεδα, και ότι η δυσαρμονία και η χωριστικότητα είναι φαινομενικές, και οφείλονται στην κατάσταση της πεπλανημένης ανθρώπινης διάνοιας.

Αναφερόμενη στον Κρισναμούρτι, και απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις, είπε ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της θεοσοφικής διδασκαλίας και εκείνης του Κρισναμούρτι. Ότι ο Κρισναμούρτι διείσδυσε ακόμη βαθύτερα στα θεοσοφικά θέματα, τα οποία ανέπτυξε με ένα δικό του τρόπο. Επομένως δεν αποκήρυξε τη Θεοσοφική Εταιρεία και τη διδασκαλία της, όπως πολλοί ισχυρίζονται, αλλά μίλησε γενικά για την κατάσταση που επικρατεί στις πνευματικές οργανώσεις, λόγω της εσφαλμένης συμπεριφοράς των μελών τους. Είπε, ακόμη, ότι η ουσία της διδασκαλίας του δεν άλλαξε μετά την ανακήρυξή του σε Παγκόσμιο Εκπαιδευτή, και ότι απλά επέλεξε συνειδητά ο ίδιος ένα διαφορετικό τρόπο έκφρασης με διαφορετικό λεξιλόγιο και ορολογία για να διατυπώσει τις ίδιες αλήθειες.

Τέλος, σε ερώτηση εάν ο Κρισναμούρτι πίστευε στη μετενσάρκωση, η κα Radha Burnier απάντησε καταφατικά, και είπε ότι εκείνος γνώριζε πολύ καλά την αλήθεια αυτού του Νόμου, ενώ οι άνθρωποι διατυπώνουν κατά κανόνα εικασίες που βασίζονται σε πληροφορίες, χωρίς να γνωρίζουν πώς λειτουργεί η όλη διαδικασία των διαδοχικών ενσαρκώσεων της ψυχής.

Η επόμενη ομιλία της κας Radha Burnier έγινε επίσης στην αίθουσα ομιλιών της Θεοσοφικής Εταιρείας, απευθυνόταν μόνο προς τα μέλη της και είχε ως θέμα:

«ΤΟ ΟΥΣΙΩΔΕΣ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ»

Ανέπτυξε τις αρχές και τους κανόνες που πρέπει να διέπουν τη λειτουργία των Στούν και τις σχέσεις μεταξύ των μελών. Είπε

ότι το ουσιώδες έργο της Θεοσοφικής Εταιρείας συνίσταται στην εφαρμογή των τριών σκοπών της που είναι:

1) Ο σχηματισμός πυρήνα της Παγκόσμιας Αδελφότητας της Ανθρωπότητας, χωρίς διάκριση φυλής, πίστης, γένους, τάξης ή χρώματος.

2) Η ενθάρρυνση της συγκριτικής μελέτης των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης.

3) Η έρευνα των ανερμήνευτων νόμων της φύσης και των δυνάμεων που βρίσκονται σε λανθάνουσα κατάσταση μέσα στον άνθρωπο.

Τόνισε ότι οι σκοποί αυτοί θα πρέπει να εφαρμοστούν διαδοχικά και αρχίζοντας από τον πρώτο που είναι και ο κυριότερος. Είπε, επίσης, ότι το έργο θα πρέπει να είναι τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο μέσα στους κόλπους της Θεοσοφικής Εταιρείας, και να επεκτείνεται κατόπιν προς την κοινωνία. Περιέγραψε δε το πλαίσιο της θεοσοφικής ενασχόλησης ως εξής:

Μελέτη, διαλογισμός, υπηρεσία.

Ο θεόσοφος θα πρέπει να επιδίδεται στη συγκριτική μελέτη των θρησκειών, της φιλοσοφίας και της επιστήμης, και η εργασία του αυτή θα πρέπει να οδηγεί στο διαλογισμό και να καταλήγει στην προσφορά υπηρεσίας προς το σύνολο. Ο διαλογισμός μπορεί να είναι ατομικός και συλλογικός εφόσον όμως τεθούν προηγουμένως τα θεμέλια της ηθικής. Θα πρέπει να είναι η κατάληξη όλου του έργου και όχι ο αυτοσκοπός. Δεν μπορεί να επιδίδεται κανείς στο διαλογισμό και να παραβλέπει το ηθικό υπόβαθρο και την έρευνα που αποτελούν το θεμέλιό του.

Τέθηκε το ερώτημα εάν γίνονται σήμερα μυήσεις στη Θεοσοφική Εταιρεία, και αν λειτουργεί εσωτερικός κύκλος. Η απάντηση ήταν ότι δεν γίνονται μυήσεις και ότι η περίπτωση του Κρισναμούρτι ήταν κάτι ξεχωριστό. Ο εσωτερικός κύκλος σήμερα ονομάζεται Σχολή της Σοφίας, και οι δραστηριότητές του είναι πολύπλευρες, οι δε συμμετέχοντες σ' αυτό τον κύκλο θα πρέπει να τηρούν αυστηρά ορισμένους κανόνες.

Η τελευταία ομιλία της κας Radha Burnier έγινε στα σκαλιά του Ηρώδείου, κάτω από την Ακρόπολη. Το θέμα της ήταν το εξής:

**«Ο ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
ΚΑΙ Ο ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ»**

Αναπτύσσοντας το θέμα της είπε ότι η ζωή διακρίνεται σε εφήμερη και σε αιώνια. Ότι στην εφήμερη ζωή υπάρχει αθλιότητα, θλίψη και απογοήτευση ενώ η αιώνια ζωή είναι χαρά και αγαλλίαση. Ότι η χαρά της ζωής δεν βρίσκεται στην κατοχή αντικειμένων, χρημάτων και στις σαρκικές απολαύσεις αλλά στην απόσπαση του ανθρώπου από τα εγκόσμια και στην αταραξία του νου. Ότι ένας ήρεμος νους παρατηρεί προσεκτικά τη ζωή χωρίς να εγκρίνει ή να καταδικάζει. Ότι δεν συμμετέχει και δεν επηρεάζεται από τις συγκρούσεις και τις αντιθέσεις του κόσμου.

Ότι αισθάνεται συμπόνια για την πάσχουσα ανθρωπότητα αλλά, συγχρόνως, έχει τη σοφία να μην παρασύρεται από τη λύπη και τον οδυρμό, και αυτό συμβαίνει διότι αντιλαμβάνεται τη ζωή στην πληρότητά της. Έτσι αντιμετωπίζει το θάνατο ειρηνικά, διότι μετέχει της αιώνιας ζωής και γνωρίζει ότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχει θάνατος. Υπάρχει η διάλυση της υλικής μορφής και η αποσύνθεση του σώματος στα στοιχεία εκ των οποίων συντετέθη, και τα οποία οι δυνάμεις της δημιουργίας δανείστηκαν από τη δεξαμενή της φύσεως, όπου και τα επιστρέφουν. Έτσι ο φόβος του θανάτου είναι ένα φαινόμενο ψυχολογικό, το οποίο οφείλεται αφενός στην προσκόλληση στα εφήμερα πράγματα, και αφετέρου στην έλλειψη του αισθήματος της πληρότητας της ζωής μέσα μας.

Στην ερώτηση εάν αποδέχεται ότι είναι δυνατή η μετεμψύχωση του ανθρώπου σε σώμα ζώου, η κα R. Burnier απάντησε αρνητικά. Πρόσθεσε ότι δεν μπορεί να υπάρξει οπισθοδρόμηση στην εξέλιξη από το ένα βασίλειο στο προηγούμενο. Ότι όσα λέγονται για το θέμα αυτό δεν θα πρέπει να τα ερμηνεύουμε κατά γράμμα, αλλά να τα βλέπουμε σαν μία αλληγορία η οποία θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως εξής: Η ψυχή ενσαρκώνεται σε ανθρώπινο σώμα με αυξημένα τα ζωώδη ένστικτα, λόγω του τρόπου ζωής στην προηγούμενη ενσάρκωση. Και αυτό σημαίνει ότι ο άνθρωπος στη νέα του ζωή γεννιέται περισσότερο ζωώδης.

Η επίσκεψη της Παγκόσμιας Προέδρου κας Radha Burnier ολοκληρώθηκε με την παράθεση γεύματος προς τιμή της την ίδια ημέρα, στο οποίο συμμετείχαν πολλοί θεόσοφοι..

Η Ηθική ως Γέφυρα ανάμεσα στην Ελευθερία της Βούλησης και την Υπευθυνότητα

Dolores Gago

(Απόσπασμα ομιλίας στο Ευρωπαϊκό Θεοσοφικό Συνέδριο στην Πορτογαλία, Σεπτέμβριος 2004. Η κα Dolores Gago είναι υπεύθυνη της Σχολής της Σοφίας ή Εσωτερικού Κύκλου στο Adyar, India.)

Μας λένουν ότι στην ανθρώπινη υπόσταση συναντώνται δύο μεγάλα ενεργειακά ρεύματα, και για το λόγο αυτό ο άνθρωπος κατέχει μια εξέχουσα θέση στην εξελικτική πορεία της ζωής. Ο άνθρωπος είναι προικισμένος με το στοιχείο του νου και, κατά παράδοξο τρόπο, αυτό ακριβώς το στοιχείο είτε τον υποβαθμίζει με ένα πολύ λυπηρό τρόπο, είτε τον βοηθά να αγγίξει ύψη ομορφιάς, αρμονίας και συμπόνιας. Δηλαδή αρετές που αποτελούν τμήμα της Μίας Αρετής, η οποία βρίσκεται εν δυνάμει μέσα στην ανθρώπινη συνείδηση. Στο βιβλίο «The Search of Freedom» (Rohit Mehta) διαβάζουμε:

«Στον άνθρωπο, η εξέλιξη προχωρεί με μεγαλύτερη έμφαση στους ψυχολογικούς, μάλλον, παρά στους σωματικούς παράγοντες. Λόγω αυτής της πορείας στην εξέλιξή του, ο άνθρωπος γίνεται ο τόπος της συνάντησης δύο βουλήσεων. Της κοσμικής και της

ατομικής, δηλαδή της βούλησης της Φύσης και εκείνη του ίδιου του ανθρώπου. Η μόνη επιθυμία του είναι να ενισχύεται η δική του βούληση από την κοσμική, δηλαδή επιθυμεί, ουσιαστικά, να υπερισχύουν τα δικά του σχέδια έναντι εκείνων της Φύσης. Από αυτή την αντίθεση των δύο βουλήσεων – την αντίθεση ανάμεσα στο Ντάρμα και το Κάρμα – εγείρεται το θέμα της ελευθερίας της βουλήσεως.».

Κάθε άνθρωπος αναζητάει την ευτυχία, και η ελευθερία της βούλησης αποτελεί μέρος αυτής της αναζήτησης. Η Ελευθερία είναι μια ιδέα που αν κατανοηθεί ορθά, μπορεί να αλλάξει τη ζωή του ανθρώπου. Δηλαδή αν συνοδεύεται από την ενορατική αντίληψη της ανθρώπινης ζωής, των σκοπών της και του τελικού στόχου της. Η ιστορία μάς πληροφορεί για κάποιους μαχητές της Ελευθερίας που αφοσιώθηκαν ολοκληρωτικά στο σκοπό αυτό, και τελικά αντιμετώπισαν τις οδυνηρές συνέπειες ενός αγώνα που τελείωσε αλλάζοντας μόνο το πρόσωπο του τυράννου.

Η σημερινή τεχνολογική ανάπτυξη σε όλους τους τομείς της ζωής, θεωρείται από αρκετούς ανθρώπους ως το πιθανότερο σύγχρονο μέσο για την ευτυχία και την ελευθερία, αλλά η προσέγγιση αυτή έχει αποδειχτεί ανεπαρκής. Ενώ, πράγματι, ορισμένοι τομείς της καθημερινής ζωής μας έχουν διευκολυνθεί από την τεχνολογία και την επιστήμη, είναι ωστόσο πολύ ευκολότερο να προκληθεί η δυστυχία και η καταστροφή με το πάτημα ενός κουμπιού π.χ., ή τη διοχέτευση κάποιου τοξικού παράγοντα στο περιβάλλον. Πιστεύεται ότι το πρώτο βήμα προς την ελευθερία είναι να μάθουμε πώς να διαβάζουμε, να γράφουμε και να μελετάμε τα ουσιαστικά πράγματα της υλικής ζωής, δηλαδή από πού ερχόμαστε και πού πηγαίνουμε. Ωστόσο, τα ποσά που διαθέτουν τα κράτη για την παιδεία είναι πολύ μικρότερα από τα αντίστοιχα ποσά για τον πολεμικό εξοπλισμό. Η εξέλιξη της ιατρικής φθάνει μέχρι τη γενετική και τις μικροχειρουργικές επεμβάσεις αποκατάστασης της υγείας των εμβρύων, αλλά δεν υπάρχει ανάλογη τεχνική που να διορθώνει το διεστραμμένο ανθρώπινο νου. Επομένως, το ερώτημα που μας απασχολεί δεν αφορά τόσο την ανθρώπινη φύση ως προς την υλική της υπόσταση, όσο ολόκληρη τη

σύνθεση του ανθρώπινου όντος, που φθάνει έως την δυνατότητά του να αποκτήσει την εμπειρία του Θείου. Από Θεοσοφική άποψη, ο άνθρωπος είναι η εκδήλωση ενός θείου σπινθήρα που έχει ως σκοπό και πεπρωμένο να ξεδιπλώσει όλες τις δυνατότητές του, στη μακριά πορεία των ενσαρκώσεών του. Εφόσον είμαστε ένα κομμάτι της πηγής από την οποία ξεπηδήσαμε, ας σκεφτούμε εκείνους τους παράγοντες οι οποίοι, όταν λειτουργούν με τάξη, δημιουργούν ένα σωστό ανθρώπινο πλάσμα. Ένας από αυτούς τους παράγοντες είναι η Ηθική.

Η επιστήμη της Ηθικής προέρχεται από την ελληνική λέξη «ήθος»⁽¹⁾ και σημαίνει συνήθεια, συμπεριφορά, πρακτική, μερικά λεξικά τη συνδέουν με το «χρέος» και το «ηθικό αίσθημα». Οι εξηγήσεις αυτές μας οδηγούν στις λέξεις «ηθικός» και «ηθικότητα» που αφορούν την ανθρώπινη συμπεριφορά και την ικανότητα του ανθρώπου να διακρίνει ανάμεσα στο καλό και το κακό στη συμπεριφορά ενός ατόμου. Η ανηθικότητα είναι, φυσικά, το είδος της συμπεριφοράς που κανείς δεν θα τολμούσε, τουλάχιστον δημόσια, να ακολουθήσει.

Ο σημερινός Δαλάι Λάμα 14ος στο βιβλίο του «The Opening of the Wisdom Eye», αναφέρεται στο Ντάρμα, έναν όρο με πολλές έννοιες. Η ρίζα της λέξης είναι το σανσκριτικό δηλ που σημαίνει διατήρηση, συντήρηση. Επίσης περιέχει την ιδέα του Νόμου, ενός συμπαντικού νόμου που κυβερνά την ύπαρξη όλων των όντων. Αν οι άνθρωποι αναγνωρίσουν και αποδεχτούν αυτό το Νόμο, υπάρχει η δυνατότητα – όπως λέγει ο Δαλάι Λάμα – να περιοριστεί η δυστυχία και ο πόνος που προκαλείται από τις δικές τους πράξεις. Η «ηθική αιδώς» και ο «φόβος της ηθικής ευθύνης», πρέπει να καλλιεργηθούν διότι:

«Αυτές οι δύο αρετές είναι σαν τους φύλακες που προσφυλάσσουν τον άνθρωπο από τη διάπραξη του κακού».

Ο αυτοέλεγχος υπάρχει εν δυνάμει ως σπόρος μέσα στον αν-

(1) Σημ. ΙΛΙΣΟΥ: ελληνικά στο κείμενο

θρώπινο νου, καθώς επίσης, κάπου μέσα στα αόρατα τμήματα της ανθρώπινης σύνθεσης, υπάρχει η γνώση της ποιότητας κάθε πράξης που επηρεάζει τη συμπεριφορά του ανθρώπου. Δηλαδή, υπάρχει κάτι μέσα μας, που με κάποιο τρόπο, δημιουργεί εκείνη την αίσθηση που μας ειδοποιεί όταν παραβιάζουμε κάποιο κανόνα με τις πράξεις μας.

Γιατί τα έχουμε ξεχάσει όλα αυτά;

Μια από τις κυριότερες αιτίες είναι η στάση υπεροχής που αναπτύσσουμε και που μας οδηγεί στην ισχυρή εντύπωση της εγώτητας και της χωριστικότητας, και κατά συνέπεια στον εγωισμό. Έτσι αναπόφευκτα, ο άνθρωπος βλέπει τον εαυτό του να στέκεται στο σημείο συνάντησης των δύο αντίθετων δυνάμεων. Του Ντάρμα και του Κάρμα που αναφέρθηκαν προηγουμένως. ● άνθρωπος έχει ξεχάσει την αληθινή του προέλευση. Παρασυρμένος από τη λάθος ερμηνεία της Ελευθερίας (ή ελεύθερη βούληση) παραβλέπει τις ευθύνες του, και παραπλανεί τον εαυτό του έως ότου έρθει η καταστροφή. Και τότε, εν μέσω μιας πολύ οδυνηρής κατάστασης, διερωτάται:

«Γιατί μου συμβαίνουν όλα αυτά;»

Αρχικά θεωρεί πως η απόκτηση χρήματος φέρνει ελευθερία και ευτυχία. Το χρήμα είναι ένα από εκείνα τα πράγματα που, αν χρησιμοποιηθεί ορθά, εξυπηρετεί κάποιο πρακτικό σκοπό και μπορεί, επίσης, να μας προσφέρει την ευκαιρία να γίνουμε υπεύθυνα άτομα. Αλλά η άσκοπη σπατάλη του χρήματος σε επίδειξη πλούτου, δεν δείχνει μόνο άγνοια των βασικών αληθειών της ζωής αλλά είναι ακόμη και ανήθικη. Η ηθική εγρήγορση μπορεί να προκαλέσει πολλές αλλαγές τόσο στο άτομο όσο και στο σύνολο. Συχνά οι λέξεις «ηθική» και «ηθικότητα» αναφέρονται ως «αξίες», ως «ηθικές αξίες», «κοινωνικές αξίες», «πνευματικές αξίες» κλπ. Τέτοιες αξίες, βέβαια, διαφέρουν ανάλογα με την καλλιέργεια, τις συνήθειες και την παράδοση κάθε λαού, καθώς και τη διαφορετικότητα των εποχών της ιστορίας. Υπάρχουν, επίσης, οι προσωπικές αξίες που βασίζονται στην ιδιοσυγκρασία και τις προτιμήσεις, καθώς και οι εθνικές και πολιτισμικές αξίες. Όλες αυτές όμως οι διαφορετικές αξίες αποτελούν τμήμα της ολότητας τού ανθρώπινου όντος και μπορούν να χαρακτηριστούν

ως «ανθρώπινες αξίες», ή «παγκόσμιες αξίες». Η έκφραση ηθική εγρήγορση περιέχει τότε την ουσία ενός υπέροχου πλάσματος, του ανθρώπου, ο οποίος μπορεί να σκέπτεται, να επιθυμεί, να ονειρεύεται και να αγαπά χωρίς διάκριση. Και αυτές οι αξίες δεν αλλάζουν αλλά είναι ανθεκτικές στο χρόνο, και αφορούν ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Όποιος έχει αντιληφθεί αυτά τα πράγματα, αγγίζει την ευτυχία και την ελευθερία. Σίγουρα έχει, επίσης, αποκτήσει μια ενορατική αντίληψη ως προς το γεγονός ότι η καταπίεση της ελευθερίας δεν προέρχεται μόνο έξωθεν, διότι ο δικός μας νους μπορεί να γίνει εξίσου ένας τυραννικός δικτάτορας. Η ηθική εγρήγορση οδηγεί τον άνθρωπο να ξεκινήσει αλλαγές στον τρόπο ζωής του, και καθετί που μέχρι τότε θεωρούσε προσωπικές ή εθνικές αξίες, ευθυγραμμίζεται πλέον σταδιακά με τις συμπαντικές αξίες. Επομένως, η ηθική δεν γεφυρώνει μόνο την ελευθερία της βούλησης με την υπευθυνότητα, αλλά αποτελεί επίσης ένα τμήμα της αληθινής μας φύσης και μας βοηθάει να εναρμονίσουμε το Κάρμα με το Ντάρμα. Ζώντας με «ηθική ελευθερία» απελευθερωνόμαστε από τις ανεπιθύμητες καταστάσεις που προκαλούν οδύνη και δυστυχία. Ζώντας με γνώση ως προς το σκοπό και το πεπρωμένο της ζωής, γινόμαστε υπεύθυνοι εμείς οι ίδιοι τόσο για την ατομική μας όσο και για τη συλλογική, κοινωνική ζωή. Για τον καθένα από εμάς έρχεται εκείνη η στιγμή κατά την οποία, εφόσον η ψυχή είναι έτοιμη, το άτομο θα θυσιάσει την εγώτητα και τον εγωισμό στο βωμό της Κοσμικής Βούλησης. Ο νους θα μπορέσει τότε να γίνει ένα ικανό εργαλείο, μέσω του οποίου οι θείες αρετές θα μπορούν να απλώνονται προς όλα τα όντα. Τότε ο άνθρωπος, «η δόξα και το αίνιγμα τού κόσμου», όπως τον χαρακτήρισε ο Πάπας Αλέξανδρος, θα μπορέσει να ζήσει **μια ζωή άξια να τη ζει κανείς**.

(Από το περιοδικό «The Theosophist», Απρίλιος 2005)

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΚΥΚΛΩΝ

Έλενα Π. Μπλαβάτσκι

(Άρθρο στο περιοδικό «The Theosophist», Ιούλιος 1888)

Εδώ και λίγο καιρό έχει αρχίσει να έρχεται ξανά στην επικαιρότητα η θεωρία η οποία παρουσιάστηκε αρχικά στην αρχαιότερη θρησκεία του κόσμου, το Βεδαντισμό. Αργότερα τη δίδαξαν διάφοροι Έλληνες φιλόσοφοι και στη συνέχεια την υποστήριξαν οι Θεοσοφιστές του Μεσαίωνα, για να απορριφθεί ανοικτά από τους «σοφούς» της Δύσης, όπως καθετί άλλο σε αυτό τον κόσμο της άρνησης. Όμως, αντίθετα από τον κανόνα, εκείνοι που σήμερα την υποστηρίζουν είναι οι άνθρωποι της επιστήμης. Στατιστικά στοιχεία από διαφορετικά γεγονότα συγκεντρώνονται γοργά και συγκρίνονται με τη σοβαρότητα που απαιτούν τα σημαντικά επιστημονικά θέματα. Στατιστική των πολέμων και των περιόδων (ή κύκλων) της εμφάνισης σπουδαίων ανθρώπων – τουλάχιστον εκείνων που αναγνωρίζονται ως τέτοιοι από τους συγχρόνους τους, άσχετα από τις μεταγενέστερες απόψεις. Στατιστικές των περιόδων ανάπτυξης και προόδου μεγάλων εμπορικών κέντρων, της ανόδου και της πτώσης των τεχνών και των επιστημών, των κατακλυσμών, σεισμών, επιδημιών, των περιόδων υπερβολικού ψύχους και ζέσης, του κύκλου των επαναστάσεων, της ακμής και της παρακμής των αυτοκρατοριών κλπ. Όλα αυτά υποβάλλονται στην ανάλυση με λεπτομερέστατους μαθηματικούς υπολογισμούς. Τέλος, αποδίδεται ασυνήθιστη προσοχή στην απόκρυφη σημασία των αριθμών, στα ονόματα ατόμων και πόλεων, σε συμβάντα και σε παρόμοια άλλα θέματα.

Ενώ από τη μια μεριά ένα μεγάλο μέρος του μορφωμένου κοι-

νού στρέφεται προς τον αθεϊσμό και το σκεπτικισμό, από την άλλη βλέπουμε ένα φανερό ρεύμα μυστικισμού να ανοίγει το δρόμο προς την επιστήμη. Είναι σημάδι μιας ακατανίκητης ανάγκης της ανθρωπότητας να επιβεβαιώσει πως υπάρχει μια Πανίσχυρη Δύναμη πάνω από την ύλη, ένας απόκρυφος και μυστηριώδης νόμος που κυβερνά τον κόσμο. Αυτό το νόμο θα πρέπει να τον μελετήσουμε και να προσαρμοστούμε, μάλλον, παρά να τον αρνηθούμε τυφλά και να σπάσουμε το κεφάλι μας πάνω στο βράχο του πεπρωμένου.

Πολλοί διανοούμενοι, καθώς μελετούν το πεπρωμένο και την παλινδρόμηση εθνών και μεγάλων αυτοκρατοριών, εντυπωσιάζονται βαθιά από ένα κοινό χαρακτηριστικό που απαντάται στην ιστορία τους. Δηλαδή την αναπόφευκτη επανεμφάνιση παρόμοιων ιστορικών συμβάντων σε ίσα περίπου χρονικά διαστήματα. Αυτή η αναλογία ανάμεσα στα γεγονότα είναι ουσιαστικά η ίδια, ως σύνολο, παρόλο που μπορεί να υπάρχουν μικρές ή μεγάλες διαφορές ως προς την εξωτερική μορφή των λεπτομερειών τους. Επομένως, η πίστη των αρχαίων στους αστρολόγους, τους μάντεις και τους προφήτες τους μπορεί να δικαιολογείται από την επαλήθευση πολλών σημαντικών προβλέψεών τους, χωρίς απαραίτητα να συνεπάγονται αυτές οι προβλέψεις των μελλοντικών γεγονότων κάτι το θαυμαστό. Οι μάντεις και οι οιωνοσκοποί των αρχαίων πολιτισμών καταλάμβαναν τότε την ίδια θέση που κατέχουν σήμερα οι ιστορικοί, οι αστρονόμοι και οι μετεωρόλογοι μας. Δεν υπήρχε κάτι περισσότερο θαυμαστό στο γεγονός ότι οι πρώτοι προέβλεπαν την πτώση μιας αυτοκρατορίας ή την απώλεια μιας μάχης, από ό,τι στο γεγονός πως οι δεύτεροι προβλέπουν την επιστροφή ενός κομήτη, την αλλαγή της θερμοκρασίας ή την τελική κατάκτηση του Αφγανιστάν. Καθώς είναι αναγκαίο και για τις δύο αυτές τάξεις ανθρώπων να είναι οξείς παρατηρητές, θα υπήρχε και εκείνη την εποχή η αναγκαιότητα για τη μελέτη ορισμένων επιστημών, ακριβώς όπως και σήμερα.

Η σύγχρονη επιστήμη ύστερα από χίλια χρόνια θα έχει γίνει «αρχαία επιστήμη». Η επιστημονική μελέτη σήμερα είναι ελεύθερη και ανοικτή σε όλους, αλλά τότε περιοριζόταν μόνο στους

λίγους. Ωστόσο, είτε πρόκειται για αρχαία είτε για σύγχρονη, και οι δύο θα πρέπει να ονομαστούν ακριβείς επιστήμες. Γιατί, αν ο σύγχρονος αστρονόμος αντλεί τις παρατηρήσεις του από μαθηματικούς υπολογισμούς, ο αστρολόγος της αρχαιότητας επίσης βάσιζε τις προγνώσεις τους στις εξίσου ακριβείς και μαθηματικά ορθές παρατηρήσεις των επαναλαμβανόμενων κύκλων. Αλλά επειδή το μυστικό αυτής της επιστήμης έχει χαθεί, αυτό δε μας δίνει το δικαίωμα να λέμε πως δεν υπήρξε ποτέ ή ότι για να πιστέψει κανείς σ αυτήν θα πρέπει να καταπιεί μαζί της τη «μαγεία», τα «θαύματα» και όλα τα συναφή. Όπως λέει ένας συγγραφέας στην *Novoye Vremya*, την καλύτερη φιλολογική και πολιτική εφημερίδα της Πετρούπολης:

«Αν εξαιτίας της κυριαρχίας της σύγχρονης επιστήμης, θεωρείται παιδικό παιχνίδι, ή συνειδητή απάτη ο ισχυρισμός της πρόβλεψης μελλοντικών γεγονότων, τότε χρειάζεται να δείξουμε την επιστήμη η οποία ανέλαβε και κατέγραψε το ερώτημα σε σχέση με τα γεγονότα του παρελθόντος, για το αν υπάρχει ή όχι στη συνεχή επανάληψη των γεγονότων μια ορισμένη περιοδικότητα. Δηλαδή τη Στατιστική, που ερευνά αν αυτά τα γεγονότα επανεμφανίζονται ύστερα από μια σταθερή και καθορισμένη χρονική περίοδο σε κάθε έθνος. Και αν υπάρχει η περιοδικότητα, τότε χρειάζεται να εξεταστεί αν οφείλεται στην τυφλή τύχη, ή βασίζεται στους ίδιους βασικούς νόμους πάνω στους οποίους στηρίζονται πολλά από τα φαινόμενα της ανθρώπινης ζωής».

Αναμφίβολα ισχύει το τελευταίο. Και ο συγγραφέας βρίσκει την καλύτερη μαθηματική απόδειξη του θέματος σε έργα του Dr. E. Zasse και ορισμένων άλλων. Αρκετές μελέτες που ασχολούνται με το θέμα εμφανίστηκαν πρόσφατα (1888) και μάλιστα, τα περισσότερα ανήκουν σε διακεκριμένους επιστήμονες. Έχουμε ήδη αναφερθεί αλλού στο έργο του Dr. Blochnitz για τη «Σημασία του αριθμού Επτά» σε κάθε έθνος και λαό.⁽¹⁾ Εδώ θα θέλαμε να αναφερθούμε στις απόψεις του Dr. E. Zasse μαζί με κάποιες

(1) Σημ. ΙΙΣΟΥ: Το άρθρο αυτό της Ε. Π. Μπλαβάτσικ θα δημοσιευτεί σε επόμενο τεύχος ΙΙΣΟΥ

δικές μας σκέψεις. Δημοσιεύτηκαν στο *Πρωσικό Περιοδικό Στατιστικής* και επιβεβαιώνουν απόλυτα την αρχαία θεωρία των Κύκλων. Αυτές οι περίοδοι που επαναφέρουν τα διαρκώς επαναλαμβανόμενα γεγονότα αρχίζουν από μια άπειρα μικρή περίοδο – ας πούμε δέκα χρόνων – και φθάνουν σε κύκλους που απαιτούν 250, 500, 700 και 1000 χρόνια για να ολοκληρωθούν. Όλες περιέχονται μέσα στη **Μάχα Γιούγκα**, ή τη «Μεγάλη Εποχή» της Ινδικής Κοσμογονίας, ή Κύκλο του Υπολογισμού του Μανού, που η ίδια περιστρέφεται ανάμεσα σε δύο αιωνιότητες – τις «*Πραλάγια* ή *Νύχτες του Μπράhma*».

Όπως έλκονται μεταξύ τους οι μικρότεροι αστερισμοί στον αντικειμενικό κόσμο ή σύστημα αποτελεσμάτων, έτσι και στον υποκειμενικό κόσμο ή σύστημα αιτιών, αυτοί οι αναρίθμητοι κύκλοι περιστρέφονται ανάμεσα σε εκείνο που η πεπερασμένη διάνοια της θνητής ανθρωπότητας θεωρεί ως αιωνιότητα, ενώ η επίσης πεπερασμένη αλλά πιο βαθιά ενόραση του σοφού και του φιλόσοφου θεωρεί απλά ως αιωνιότητα μέσα στην ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑ. «**Όπως επάνω, έτσι και κάτω**», λέει το αρχαίο ερμητικό αξίωμα. Σαν πείραγμα προς αυτή την κατεύθυνση ο Dr E. Zasse διάλεξε τη στατιστική διερεύνηση όλων των πολέμων, η διεξαγωγή των οποίων έχει καταγραφεί στην ιστορία. Είναι ένα θέμα που επιδέχεται πιο εύκολα την επιστημονική επαλήθευση από οποιοδήποτε άλλο. Για να αποδείξει την άποψή του με τον πιο απλό και κατανοητό τρόπο, ο Dr Zasse απεικονίζει τις περιόδους πολέμου και ειρήνης με τη μορφή μικρών και μεγάλων χαμπυλών που κινούνται πάνω στο χάρτη του αρχαίου κόσμου.

Η ιδέα δεν είναι καινούργια, γιατί η εικόνα χρησιμοποιήθηκε για παρόμοιες απεικονίσεις από πολλούς αρχαίους και μεσαιωνικούς μυστικιστές, είτε με λόγια είτε με εικόνες, όπως π.χ. από τον Henry Khunrath. Εξυπηρετεί όμως καλά το σκοπό της και μας παρέχει τα στοιχεία που χρειαζόμαστε. Πριν ασχοληθεί με τους κύκλους των πολέμων, ο συγγραφέας επισημαίνει την άνοδο και πτώση των μεγαλύτερων αυτοκρατοριών του κόσμου, και δείχνει το βαθμό της δραστηριότητας που έπαιξαν στην παγκόσμια ιστορία. Τονίζει το γεγονός ότι, αν διαιρέσουμε το χάρτη του Αρχαίου Κόσμου σε πέντε περιοχές – Ανατολική, Κεντρική και Δυτική Ασία,

Ανατολική, Δυτική Ευρώπη και Αίγυπτο – τότε θα αντιληφθούμε εύκολα ότι, κάθε 250 χρόνια ένα τεράστιο κύμα περνάει πάνω από αυτές τις περιοχές, φέρνοντας στην καθεμία με σειρά τα γεγονότα που έφερε στην προηγούμενη. Τούτο μπορούμε να το ονομάσουμε «ιστορικό κύμα» του κύκλου των 250 ετών.

Αν από τον κύκλο αυτό περάσουμε σε εκείνους που αφήνουν το αποτύπωμά τους κάθε αιώνα και συγκεντρώνουμε τα γεγονότα της αρχαίας ιστορίας, θα εντοπίσουμε τη δημιουργία και την άνοδο αυτοκρατοριών. Τότε θα βεβαιωθούμε ότι το εκατονταετές κύμα κινείται προς τα εμπρός, φέρνοντας στο προσκήνιο τους Ασσύριους, Μήδες, Βαβυλώνιους, Πέρσες, Έλληνες, Καρχηδόνιους, Ρωμαίους και Γερμανούς. Ο Dr Zasse παρατήρησε επίσης την εκπληκτική περιοδικότητα των πολέμων στην Ευρώπη, που σχηματίζει ένα κύμα που κυλάει ακατάπαυστα κάθε 10, 20 ή 30 χρόνια σαν να ωθείται από κάποιο αόρατο σταθερό νόμο. Ταυτόχρονα, ο ίδιος μυστηριώδης νόμος φαίνεται πως προκαλεί τη σύμπτωση των γεγονότων αυτών με ένα αστρονομικό κύμα ή κύκλο. Κάθε κύκλος στη νέα του περιστροφή συνοδεύεται από εμφάνιση ηλιακών κηλίδων. Οι περιόδοι, όμως, κατά τις οποίες οι ευρωπαϊκές δυνάμεις έδειξαν την πιο καταστροφική ενέργεια σημειώνονται από ένα κύκλο διάρκειας περίπου 50 ετών. Τέλος ο συγγραφέας φθάνει στο συμπέρασμα ότι, εν όψει των γεγονότων, είναι εντελώς αδύνατο να αρνηθούμε την παρουσία μιας κανονικής περιοδικότητας στη διέγερση των νοητικών και φυσικών δυνάμεων των εθνών του κόσμου. Αποδεικνύει ότι στην ιστορία όλων των λαών και των αυτοκρατοριών του Αρχαίου Κόσμου, οι κύκλοι που σημειώνουν τις χιλιετίες, τις εκατονταετίες, καθώς και άλλοι κύκλοι μικρότεροι, διάρκειας 50 χρόνων, είναι οι πλέον σημαντικοί γιατί προκάλεσαν αξιολόγα γεγονότα στην ιστορία των εθνών, που σαρώνονται από αυτά τα ιστορικά κύματα.

Αρκετά παρουσιάστηκαν, όμως, που αποδεικνύουν ότι ούτε οι ιδέες του Πυθαγόρα για τη μυστηριώδη επιρροή των αριθμών, ούτε οι θεωρίες των αρχαίων παγκόσμιων θρησκειών και φιλοσοφιών ήταν τόσο ρηχές και ανόητες όσο θα ήθελαν να κάνουν τον κόσμο να πιστέψει, μερικοί υπερβολικοί «ελευθερο-στοχαστές».

«Η Μεγάλη Μητέρα»

Η Μεγάλη Μητέρα

Πόση ζωή και πόση δύναμη αντλούμε από τη μάνα που αποτελεί τον πυρήνα κάθε κοινωνίας; Μια ακατανίκητη εσωτερική ανάγκη μάς οδηγεί να ακουμπάμε πάνω της τη συναισθηματική μας φόρτιση, και όταν η αυτοτέλειά μας είναι πια γεγονός, μένει στη ζωή μας η διακριτική παρουσία της που όμως είναι παράγοντας ηρεμίας. Η μητρότητα στη Γη και γενικά στη Φύση, είναι η μεγαλύτερη δωρεά στα πλάσματά της. Είναι η ίδια η αιώνια ζωή και ένα ασύγκριτο χάρισμα που όλα τα όντα χρωστούμε στη Μεγάλη Μητέρα. Στην αρχαιότητα, μία όψη της ήταν η Θεά Δήμητρα, η Γη-Μήτηρ που ονομαζόταν από τους Ορφικούς «Ολβιοδότις», διότι πίστευαν ότι πρόσφερε την πνευματική ευδαιμονία με τη μετατροπή της ζωής του περιπνεύματος της ψυχής, σε «πνευματική ζωή». Μήνας της ήταν το διάστημα 21/8 - 21/9.

Ο χριστιανισμός, στο πρόσωπο της Παναγίας ως Μεγάλης Μητέρας, έχει συμπυκνώσει όλη την αγάπη, τη συμπόνια, την παρηγοριά και τη συμπαράσταση που χρειάζεται ο άνθρωπος στις δύσκολες ώρες. Πέρα από «Μήτηρ Θεού», παραμένει αναμφισβήτητη η μητέρα που δοκιμάστηκε από το μαρτύριο των παθών του παιδιού Της, περνώντας το καθαρτήριο που αγιάζει το πνεύμα και το οδηγεί στον άυλο κόσμο της ουράνιας δύναμης.

«Καταφύγιο των χριστιανών», όπως υμνήθηκε, έρχεται πρώτη στην επίκληση των πιστών για βοήθεια, προστασία και στήριγμα. Ποια πνευματική μορφή θα μπορούσε να θεωρηθεί πιο συμπονετική από την Παναγία, τη Μεγάλη Μητέρα; Από ποια άγια υπόσταση θα ζητούσαμε τη δύναμη και τη μεσολάβηση στον Ανώτερο των πάντων αν όχι από Εκείνη;

Αυτός είναι ο λόγος που οι πιστοί προστρέχουν σ' Αυτήν.

ΙΑΙΣΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ιφιγένεια Κασταμονίτη

Μέρος 2ον

Οι επιπτώσεις του στεγνού δογματισμού

«Αναγνωρίζουμε πώς υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στις θρησκείες, αλλά ας αναγνωρίσουμε ότι μπορούμε να διδαχθούμε από αυτές αντί να τις επικρίνουμε. Ας μας διδάξει εκείνο που μπορεί ο Χριστιανός, αλλά ας μην αρνηθεί να διδαχθεί από τον Μουσουλμάνο αδελφό του, ή τον αδελφό κάποιας άλλης θρησκείας. Διότι ο καθένας από αυτούς έχει κάτι να διδάξει και κάτι να διδαχθεί.

Όλες οι μεγάλες αλήθειες των θρησκειών είναι κοινή περιουσία, και δεν ανήκουν αποκλειστικά σε καμιά από αυτές. Για το λόγο αυτό, δεν κερδίζουμε τίποτε ακόμα και αν αλλάξουμε από τη μια θρησκεία στην άλλη, αλλά ούτε χρειάζεται να ερευνήσει κάποιος όλο το πεδίο των θρησκειών του κόσμου, προκειμένου να ανακαλύψει τα ύδατα της Αλήθειας. Σκύψτε πάνω στη δική σας θρησκεία και σκάψτε βαθιά, και πιο βαθιά ακόμη σ' αυτήν, έως ότου βρείτε την πηγή των υδάτων της ζωής να ορμούν προς εσάς με καθαρότητα και πληρότητα...»

Α. Μπέζαντ – Η Αδελφότητα των Θρησκειών

Τίποτα δεν μας κάνει πιο τρυφερούς αλλά και τίποτα δεν μας κάνει πιο σκληρούς όσο η θρησκεία. Οι πιο ευγενικές λέξεις που άκουσε ποτέ ο άνθρωπος ήταν από ευγενικές ψυχές θρησκευόμενων ατόμων. Αλλά, δυστυχώς, οι πιο πικρές καταγγελίες που γνώρισε ποτέ ο κόσμος ακούστηκαν από το στόμα ορισμένων ατόμων της θρησκευτικής ιεραρχίας, οι οποίοι ερμηνεύουν τα κείμενα με στενό δογματικό τρόπο. Γιατί όμως; Γιατί υπάρχει μια ασθένεια που, δυστυχώς, σπέρνεται και καλλιεργείται στο πλήθος και ποτίζει-

ται από την άγνοια και την πνευματική ανωριμότητά του. Βασίζεται και τρέφεται από το γεγονός ότι ο ανθρώπινος νους είναι θολωμένος από το φόβο που γεννά την οργή, και το αντίστροφο. Η ασθένεια αυτή είναι μια από τις πλέον επικίνδυνες και αποτελεί τρομερή μάστιγα για την ανθρωπότητα, γιατί ο **φανατισμός** – περί αυτού πρόκειται – είναι ασθένεια του νου και της ψυχής. Όλες οι κακίες που υπάρχουν μέσα στην ανθρώπινη φύση διεγείρονται από το δογματικό φανατισμό. Η οργή υποκινείται από αυτόν και μέσω του φόβου κάνει τα νεύρα να τεντώνονται. Και τότε τα ανθρώπινα όντα γίνονται μανιασμένες τίγρεις και λύκοι που ορμούν να κατασπαράξουν αλλήλους.

Στα ιερά κείμενα των περισσότερων θρησκειών αναφέρεται κάποιος πόλεμος αλλά τι είδους πόλεμος; Στο Κοράνι π.χ. διαβάζουμε ότι είναι πράξη ευεργεσίας προς τον άπιστο να τον σκοτώσουν εν ονόματι του Αλλάχ και του Προφήτη, ενώ η ίδια η πράξη του φόνου των «απίστων», θεωρείται ως εισιτήριο του «πιστού» στον μωαμεθανικό Παράδεισο με τα ουρί και τους λόφους από ρύζι. Αλλά, ποιος είναι αυτός ο άπιστος; Σε πόλεμο κατά των φίλων και των συγγενών του οδηγεί ο Κρίσνα τον Αρζούν, αλλά ποιους φίλους και ποιούς συγγενείς; Ο Ηράκλειτος για ποιο πόλεμο μίλαγε (απ. 53) όταν έγραφε:

«Ο πόλεμος είναι πατήρ πάντων αλλά και βασιλεύς πάντων. Και άλλους τους αναδεικνύει θεούς και άλλους ανθρώπους. Και άλλους καθιστά δούλους και άλλους ελεύθερους».

Μήπως όλα αυτά αφορούν έναν εσωτερικό πόλεμο; Μήπως ο «άπιστος» τού Μωαμεθανού δεν είναι άλλος από τον ίδιο τον προσωπικό εαυτό του; Γιατί ένας τέτοιος πόλεμος αν κερδιστεί κάνει τον άνθρωπο ελεύθερο και τον οδηγεί στον Παράδεισο.

Λέγουν πως όρος «Τζιχάντ», ο ιερός πόλεμος του Ισλάμ, έχει παρερμηνευτεί ως έννοια και ότι στην πραγματικότητα αναφέρεται σ' αυτή την εσωτερική πάλη που οφείλει να κάνει ο «πιστός», δηλαδή η ψυχή, ώστε να ενωθεί με τον Προφήτη και τον Αλλάχ. Το Κοράνι, λένουν, έχει αλλοιωθεί κατά πολύ αλλά υπάρχει ακόμη κάπου η ορθή παράδοση τού πραγματικού Ισλάμ, η οποία έχει διατηρήσει ακέραια τα λόγια του Προφήτη και το νόημά τους. Η ίδια η λέξη «Τζιχάντ» προέρχεται από το ρήμα «γιακταχίντ» που σημαίνει

«αποδίδω εξαιρετικά, δίνω τον καλύτερο εαυτό μου». Για κάθε πιστό του Ισλάμ, το να αποδώσει εξαιρετικά σημαίνει να υπακούσει στο θέλημα του Αλλάχ, όπως αυτό έχει αποκαλυφθεί μέσα στο Κοράνι. Σύμφωνα με το Ισλάμ, ο πρώτος που έκανε Τζιχάντ ήταν ο Αδάμ μέσα στον Παράδεισο εναντίον του Σατανά, αλλά και αργότερα μετά την Πτώση του για να προστατεύσει την Εύα. Όλοι οι Προφήτες εξάλλου δίδαξαν μια Τζιχάντ, που με αυτή την έννοια παίρνει τη μορφή μιας συνεχούς και μόνιμης μάχης εναντίον του Κακού. Αν και αναφέρονται πολλά είδη Τζιχάντ (των Λόγων, της Καρδιάς, της Γλώσσας, κλπ), η κυριότερη είναι η Μεγάλη Τζιχάντ (Αλ. Τζιχάντ Αλ. Αζμπάρ) που είναι η μάχη ενός εκάστου ενάντια στον κακό εαυτό του, στην κακή πλευρά του, στο τμήμα εκείνο που ελέγχεται και παρασύρεται από το Κακό. Και είναι αυτή ακριβώς η Ιερή Τζιχάντ προς την οποία θα όφειλαν να ωθούν τους πιστούς οι πνευματικοί αρχηγοί του Ισλάμ, και όχι εναντίον άλλων ανθρώπων.

Μέσα από την ίδια αυτή θρησκεία πρόβαλλαν οι Σούφι, οι οποίοι είδαν στις σελίδες του Κορανίου εκείνο που δεν βλέπει το φανατισμένο πλήθος. Ο Σουφισμός έχει τις ρίζες του στις μυστικιστικές εμπειρίες του Μωάμεθ και ιδιαίτερα στη συνομιλία του με τον Κιντρ, το φίλο, το διδάσκαλο και παρηγορητή, που του παρουσιάζεται με την μορφή του πράσινου χόρτου, δηλαδή ως φύση. Η θέση που δίδεται στον Κιντρ (18η Σούρα) είναι εκείνη του αγγελιοφόρου, του Αγγέλου του Προσώπου του Θεού ή Αλλάχ. Το ιδανικό, λοιπόν, ενός Σούφι είναι η καταστροφή και η εκμηδένιση του προσωπικού εγώ, η οποία θα τον οδηγήσει στην ένωση με μια ευρύτερη πραγματικότητα και την αλήθεια που καταλήγει στον Αλλάχ. Και αυτή είναι η πραγματική, η αληθινή Τζιχάντ. Οι Σούφι γέμισαν την καρδιά τους και ολόκληρη την υπόστασή τους με αγάπη αντί για μίσος, όπως οδηγείται να κάνει το φανατισμένο πλήθος. Την αγάπη τους αυτή την άπλωσαν στον κόσμο και συχνά βγαίνει μέσα από τα κείμενά τους με ερωτισμό προς την Αθάνατη Ψυχή. Πώς, λοιπόν, βλέπουν μέσα στο Κοράνι αυτή την αγάπη αν δεν υπάρχει πραγματικά εκεί; Και γιατί το πλήθος βλέπει μόνο το μίσος και τη σκληρότητα που αιματοκυλούν τον κόσμο, όχι μόνο σε μια περασμένη εποχή που τα κοινωνικά δεδομένα ήταν διαφορετικά, αλλά και σήμερα ακόμη; Μήπως παρερμηνεύονται, τελικά, τα κείμενα με γνώ-

μονα και βαθύτερο κίνητρο την εξουσία; Ας το σκεφθούμε λίγο.

Ο φανατισμός δεν άφησε ανέγγιχτο το Χριστιανισμό. Στις διδασκαλίες του Ιησού Χριστού δεν υπάρχει καθόλου βαρβαρότητα αλλά μόνο η ιδέα της Ενότητας. Ας μη πει κανείς ότι ο Ιησούς δήλωσε πως θα χωρίσει πατέρα από γιο και άνδρα από γυναίκα, γιατί το ερώτημα τίθεται από μόνο του ως προς το τι εννοούσε. Πώς είμαστε βέβαιοι ότι δεν αναφερόταν μεταφορικά στους εσωτερικούς συγγενείς του ανθρώπου όπως τόσοι άλλοι μεγάλοι Διδάσκαλοι, δηλαδή στις αδυναμίες της κατώτερης φύσης των μαθητών του, αλλά και όλων των ανθρώπων; Ο μεγάλος αυτός Διδάσκαλος ξεκίνησε τη διδασκαλία του με ένα φαινομενικό ή, έστω, πραγματικό διαχωρισμό ανάμεσα στους ανθρώπους, σε αμύητους και μνημέ-νους, για να φθάσει τελικά στην ενότητα μέσα από το «Αγαπάτε Αλλήλους». Ουδέποτε κήρυξε την αντιπαράθεση των ανθρώπων, όπως λανθασμένα θεωρείται από μερικούς, που βασίζονται σε ορισμένες φράσεις Του, οι οποίες αναφέρονται στην Καινή Διαθήκη. Αρχικά, λοιπόν, στη θρησκεία αυτή υπήρχε μόνο η αγάπη, αλλά αργότερα μέσα της γλίστρησε η βαρβαρότητα, και η θρησκεία υποβιβάστηκε σε κάτι ανάλογο με εκείνη του «άγριου» Προφήτη. Αλλά εκτός από τη βαρβαρότητα, μέσα της γλίστρησε και η μανία της επιβολής του δόγματος και της εξουσίας πάνω στους άλλους ανθρώπους, και κυρίως στους «άπιστους» εθνικούς. Η κα. Ε. Αρβελέρ – Γλύκατζη έγραφε ότι:

«Ο αρχαιοελληνικός κόσμος υποχρεώθηκε να υποταχθεί στην τρομοκρατία που επέβαλε η νέα θρησκεία με τη συνδρομή του Κράτους. Καταστροφές αρχαίων ναών, βίαιοι θάνατοι φιλοσόφων, ομαδικοί διωγμοί πνευματικών ανθρώπων, καταδίκες για μαγεία των πιστών του αρχαίου πάνθεου, ήταν φαινόμενα συνηθισμένα»

(Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος 2).

Μια από τις χειρότερες και πιο γνωστές βαρβαρότητες του δογματικού φανατισμού ήταν, φυσικά, ο αποτρόπαιος θάνατος της Αλεξανδρινής φιλοσόφου Υπατίας που κυριολεκτικά διαμελίστηκε με πηλίνα θραύσματα μέσα στην εκκλησία Καισάρειον, από μια ομάδα φανατικών χριστιανών. Όλοι οι τότε ιστορικοί αποδίδουν την ευθύνη στον επίσκοπο Αλεξανδρείας Κύριλλο, που όφειλε να

οδηγεί τους ανθρώπους προς το καλό και να αποτρέπει το έγκλημα. Ήταν δε τόσος ο φανατισμός όλων ώστε ο Σωκράτης Σχολαστικός έγραφε ότι:

« Η υπόθεση αυτή ΔΕΝ προκάλεσε την παραμικρή ντροπή όχι μόνο στον ίδιο τον Κύριλλο αλλά ούτε και σ' ολόκληρη την Αλεξανδρινή Εκκλησία» (Εκκλησιαστική Ιστορία).

Θα μπορούσε κανείς να απαριθμήσει αμέτρητα άλλα εγκλήματα που έπραξε η χριστιανική εκκλησία, όπως στις Σταυροφορίες που παρουσιάζονται ως πόλεμοι θρησκευτικοί και απελευθερωτικοί ενώ είχαν διαφορετικό κίνητρο. Κυρίως, όμως, η ίδρυση της Ιερής Εξέτασης προκάλεσε χείμαρρο αιματοχυσίας και βασανισμών στο όνομα του Θεού και του Ιησού Χριστού. Στην ίδια θρησκεία ωστόσο, έχουμε αμέτρητα παραδείγματα συμπόνιας, ανιδιοτέλειας, αιτοθυσίας και αγάπης ένθερμων και πραγματικών πιστών χριστιανών που ευεργέτησαν τους ανθρώπους. Αφιέρωσαν ολόκληρη τη ζωή τους σε αυτούς και πλούτισαν τον κόσμο με τα υπέροχα γραπτά τους, ύμνους κλπ, θυμίζοντάς μας παράλληλα με την πορεία της ζωής τους, το δρόμο που έδειξε ο Μεγάλος Διδάσκαλος Ιησούς Χριστός.

Βλέπουμε, λοιπόν, στις δύο ανωτέρω θρησκείες, που χρησιμοποιήθηκαν ως παράδειγμα στο παρόν κείμενο, πόση ανοχή μπορεί να δείξει ο φανατισμός και πού μπορεί να οδηγήσει ο στεγνός από αγάπη δογματισμός, όταν κατευθύνονται από ανθρώπους με στενή αντίληψη και αγάπη για την επιβολή της εξουσίας. Ο φανατισμός δεν επιτίθεται μόνο σε αλλόθρησκους, αλλά και σε κάθε ομόθρησκο που έχει πνεύμα ελεύθερο και μία ωριμότητα ψυχής που δεν του επιτρέπει να γίνεται έρμαιο οποιουδήποτε δογματισμού ή φανατισμού. Κάθε θρησκεία, όπως γνωρίζουμε, έχει την ακμή της και την παρακμή της όταν μοιραία πέφτει σε χέρια ανθρώπων που έχουν χάσει την επαφή με το ΙΕΡΟ. Επιπλέον, κάθε ιερό κείμενο έχει μια εξωτερική ή «κατά γράμμα» και μια εσωτερική ή «κατά πνεύμα» ερμηνεία. Η πνευματικά ανώριμη ανθρωπότητα προτιμά, δυστυχώς, την κατά γράμμα ερμηνεία διότι είναι ευκολότερη και «πιο χειροπιαστή», ενώ η κατά πνεύμα ερμηνεία απαιτεί προσπάθεια και εσωτερική εργασία. Φταίνε τα κείμενα των θρησκειών ή

εκείνοι που τα ερμηνεύουν όπως θέλουν και κατά το συμφέρον της εφήμερης εξουσίας; Φταίει το θρησκευτικό αίσθημα όταν οδηγείται ο άνθρωπος σε τέτοιες καταστάσεις, ή το θηρίο που βρίσκεται μέσα μας και που όταν έρχονται οι κατάλληλες περιστάσεις, πηδά και φορά τη μάσκα της εξουσίας; Είναι μια μάσκα που άλλοτε λέγεται δογματισμός, άλλοτε φανατισμός και άλλοτε – δυστυχώς – κρύβεται πίσω από την ψευδαίσθηση κάποιου ανθρώπου ως πρόθεση «προσφοράς προς τους άλλους», ενώ το κρυμμένο κίνητρό του είναι η αγάπη για την εξουσία επί των άλλων ανθρώπων. Ας μη ξεχάσουμε τις συχνές αντιμαχίες ανάμεσα στα μέλη των ιερατειών όλων των θρησκειών που τόσο συχνά, δυστυχώς, γίνονται και προκαλούν το δημόσιο αίσθημα και αναστατώνουν τα πλήθη.

Συμπέρασμα

Η διάκριση ανάμεσα στο καλό και το κακό είναι μερικές φορές λεπτή σαν την κόψη του ξυραφιού. Τόσο στο παρελθόν όσο και στο παρόν βλέπουμε το τέρας της εξουσίας να χρησιμοποιεί νύχια και δόντια για την καταστροφή ή την απομάκρυνση των άλλων ανθρώπων από το μέλι της δύναμης. Αυτό, βέβαια, συμβαίνει σε όλους τους τομείς της ζωής και απ' όλες τις πλευρές της κοινωνίας. Δεν χρησιμοποιούνται μόνο τα όπλα που γνωρίζουμε από τους φυσικούς πολέμους ανάμεσα στους λαούς, αλλά και όπλα όπως η κατακράτηση μέσω του φανατισμού, η θρησκευτική και πολιτική περιθωριοποίηση των ανθρώπων, το κοινωνικό μίσος, η διαπλοκή και ο εξοστρακισμός που ονομάζεται και αφορισμός. Ιδού ο κόσμος, και ο κόσμος, δυστυχώς, εμφανίζεται γεμάτος μίσος και μιξέρια. Γιατί εκείνη η πάλη για το μικρό μας εαυτό, η πάλη για δύναμη και εξουσία, η προσκόλληση στην προσωπικότητα, και η επιθυμία για την διατήρησή της όχι μόνο σε τούτη τη ζωή, αλλά και μετά το σωματικό θάνατο, είναι η αιτία όλων αυτών των καταστάσεων. Αυτή η διατήρηση της προσωπικότητας με τη σημερινή υλική μορφή της γίνεται, επίσης, η αιτία για την κυριολεκτική (και όχι μεταφορική) ανάσταση νεκρών με σάρκα και οστά, όπως διδάσκεται και πιστεύει το φοβισμένο πλήθος. Άνδρες και γυναίκες που θα έπρεπε να είναι πιο έξυπνοι και πιο ώριμοι πνευματικά, νομίζουν πως αν εξαφανιστεί

το σώμα και η προσωπικότητά τους, θα χαθεί και όλη η ηθική του ανθρώπινου γένους. Έχουν, μάλιστα, το θράσος να ονομάζουν αυτήν ακριβώς την προσωπικότητα «αθάνατη ψυχή», και να τη στέλνουν σε παράδεισους με πλήθος υλικών απολαύσεων, επιτρέποντας έτσι να παρασύρεται η καρδιά τους μακριά από την αλήθεια.

Ο άνθρωπος οφείλει να μελετά τη θρησκεία στην ευρύτερη βάση της και να την εφαρμόζει με γνώμονα όχι το «εγώ» αλλά το «εσύ» ή το «εμείς». Εκεί μόνο βασίζεται το σύστημα της ευημερίας κάθε λαού και κάθε ηθικό καλό. Κάθε στενή, περιορισμένη δογματική αντίληψη που ωθεί στο φανατισμό και τη μάχη εναντίον των συνανθρώπων μας, θα πρέπει να αποφεύγεται. Ο άνθρωπος οφείλει, επίσης, να παραμερίσει κάθε φυλετική και εθνική ιδέα περί θρησκείας και κάθε πρόληψη για «εκλεκτούς» και μη λαούς. Διότι κανένα δόγμα δεν επιτρέπεται να παίζει το ρόλο του διασπαστή των λαών. Αντίθετα, οφείλει να προβάλλει το πνεύμα της αγάπης, της ειρήνης και της αλληλεγγύης των ανθρώπων. Υπάρχει κανείς που να μπορεί να αρνηθεί κατηγορηματικά ότι η αγάπη, εκείνο το «όχι εγώ αλλά εσύ», είναι η μόνη θεϊκή δύναμη στο σύμπαν; Αυτός είναι ο αληθινός, ο ουσιαστικός Παράδεισος και είναι εδώ, μέσα μας και γύρω μας επί της Γης και πουθενά αλλού. Αυτό είναι εκείνο που είδαν οι Σούφι του Ισλάμ, οι Άγιοι του Χριστιανισμού, οι Προφύτες και όλοι οι Μεγάλοι Διδάσκαλοι των λαών και των εθνών, σε κάθε εποχή της ανθρώπινης ιστορίας. Γι' αυτό γέμισαν τον κόσμο με αγάπη, προσφέροντας ακόμη και τη ζωή τους για το σκοπό αυτό.

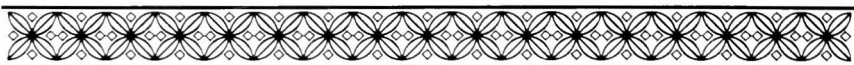
Αν σ' αυτό το δρόμο μπορεί να μας οδηγήσει η θρησκεία, τότε θα πούμε πως ΝΑΙ! Η θρησκεία είναι η φύση και η μεγάλη κληρονομιά του ανθρώπου γιατί τότε, θρησκεία σημαίνει πραγμάτωση και όχι απλές φλυαρίες, δόγματα και ανούσιες θεωρίες. Σημαίνει βίωμα και γίγνεσθαι, και όχι άκουσμα και αποδοχή του ενός ή του άλλου «θεόπνευστου» ή μη κειμένου. Σημαίνει μεταμόρφωση ολόκληρης της ανθρώπινης ψυχής, και πίστη που εδραιώνεται μόνο με τη Θεία Γνώση. Τη Γνώση εκείνη που έρχεται από το βίωμα του Εαυτού και το γίγνεσθαι του Ανθρώπου. Τότε, και μόνο τότε, η θρησκεία μπορεί να γίνει το εφόδιο της αθάνατης και απρόσωπης ψυχής, που δεν σχετίζεται με την προσωπικότητα αλλά με την ατομικότητα. Το εφό-

διο αυτό θα την οδηγήσει μέσω της **ανάμνησης**, να επιστρέψει και πάλι στην πατρίδα της τη χώρα του Άπειρου, Απόλυτου και Αιώνιου Φωτός όπου καμία προσωπικότητα δεν έχει θέση, αλλά ούτε και τρόπο μετάβασης σ' αυτήν, παρά μόνο η ατομικότητα.

«... Η **πηγή κάθε κακού**, είτε αυτό είναι μικρό είτε είναι μεγάλο, είναι οι ανθρωπίνες πράξεις και ο ανθρωπίνος εγωισμός. Ερευνήστε την αιτία κάθε κακού και θα δείτε ότι όλα τα σημάδια οδηγούν στην ανθρωπίνη διάνοια, και το μικρό εαυτό που εκφράζεται με τον πλέον ισχυρό τρόπο στις δογματικές θρησκείες ό,τι σχήμα κι αν έχουν αυτές, και αδιάφορα σε ποια φυλή ανήκουν. Είναι τα ιερατεία και οι δογματικές εκκλησίες. Είναι η άγνοια που δημιουργήσε ανθρωπόμορφους θεούς ή Θεό, και οι επιτήδριοι που εκμεταλλεύονται κάθε ευκαιρία προκαλώντας πληθώρα δεινών στην ανθρωπότητα. Κοιτάξτε το Χριστιανισμό, τον Ιουδαϊσμό, το Μωαμεθανισμό, το Βραχμανισμό. Όλα αυτά τα δόγματα κάνουν τον άνθρωπο έναν εγωιστή μισαλλόδοξο, ένα φανατικό που μισεί όλους τους ανθρώπους εκτός από τους ομόθρησκούς του. Και αυτό είναι αποτέλεσμα αγυρτείας προερχόμενης από τις τάξεις των ιερατείων που παρουσιάζουν στους πιστούς ένα Θεό ή θεούς τρομακτικούς, κακούς και εκδικητικούς. Τι άλλο θα μπορούσε να είναι ο άνθρωπος παρά ομοίωμα αυτού του μοχθηρού θεού του; Δεν είναι οι άνθρωποι έτοιμοι να κάνουν ένα οποιοδήποτε έγκλημα ή άλλο κακό, εάν τους πουν ότι αυτό απαιτεί ο Θεός; Δεν είναι θύματα ενός τέτοιου φανταστικού κακού Θεού και σκλάβοι κάποιων πανούργων πνευματικών καθοδηγητών τους; Επί 2000 χρόνια η Ινδία υπέφερε κάτω από την κυριαρχία της Βραχμανικής κάστας που απομυζούσε το λαό της. Όσο για τους χριστιανούς και τους μωαμεθανούς, ακόμη και σήμερα (19ος αιώνας, αλλά όχι μόνο τότε – ΙΙΣΟΣ) ορμούν με μεγάλη ευκολία να κόψουν ο ένας το λαιμό του άλλου. Η ανθρωπότητα δεν θα γλιτώσει από τη μιζέρια της παρά μόνο αν καταστρέψει κάθε τέτοιο θεό ή θεούς στο όνομα της Αλήθειας, της Αρετής και της Παγκόσμιας Αγάπης...»

ΚΟΥΤΧΟΥΜΙ

The Mahatma Letters to A. P. Sinnett
(Επιστολή X, Simla, Ινδία 1881)

Αν ο Θεός...

Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες

Αν ο Θεός ξεχνούσε για μια στιγμή ότι είμαι μια μαριονέτα φτιαγμένη από κουρέλια και μου χάριζε ένα κομμάτι ζωή, ίσως δεν θα έλεγα όλα αυτά που σκέφτομαι, αλλά σίγουρα θα σκεφτόμουν όλα αυτά που λέω εδώ.

Θα έδινα αξία στα πράγματα, όχι γι' αυτό που αξίζουν, αλλά γι' αυτό που σημαίνουν. Θα κοιμόμουν λίγο, θα ονειρευόμουν πιο πολύ, γιατί για κάθε λεπτό που κλείνουμε τα μάτια, χάνουμε εξήντα δευτερόλεπτα φως. Θα συνέχιζα όταν οι άλλοι σταματούσαν, θα ξυπνούσα όταν οι άλλοι κοιμόταν. Θα άκουγα όταν οι άλλοι μιλούσαν και πόσο θα απολάμβανα ένα ωραίο παγωτό σοκολάτα!

Αν ο Θεός μου δώριζε ένα κομμάτι ζωή, θα ντυνόμουν λιτά, θα ξάπλωνα μπρούμυτα στον ήλιο, αφήνοντας ακάλυπτο όχι μόνο το σώμα αλλά και την ψυχή μου. Θεέ μου, αν μπορούσα, θα έγραφα το μίσος μου πάνω στον πάγο και θα περίμενα να βγει ο ήλιος. Θα ζωγράφιζα μ' ένα όνειρο του Βαν Γκογκ πάνω στα άσπρα ένα ποίημα του Μπενεντέτι, κι ένα τραγούδι του Σεργάτ θα ήταν η σερενάτα που θα χάριζα στη σελήνη. Θα πότιζα με τα δάκρυά μου τα τριαντάφυλλα, για να νοιώσω τον πόνο από τα αγκάθια τους και το κοκκινωπό φιλί των πετάλων τους.

Θεέ μου, αν είχα ένα κομμάτι ζωή, δεν θ' άφηνα να περάσει ούτε μια μέρα χωρίς να πω στους ανθρώπους που αγαπώ, ότι

τους αγαπώ, και θα ζούσα ερωτευμένος με τον έρωτα. Στο μικρό παιδί θα έδινα φτερά, αλλά θα το άφηνα να μάθει μόνο του να πετάει. Στους γέρους θα έδειχνα ότι το θάνατο δεν τον φέρνουν τα γηρατειά αλλά η λήθη. Έμαθα τόσα πράγματα από σας, τους ανθρώπους. Έμαθα πως όλοι θέλουν να ζήσουν στην κορυφή του βουνού, χωρίς να γνωρίζουν ότι η αληθινή ευτυχία βρίσκεται στον τρόπο που κατεβαίνεις την απόκρυμνη πλαγιά. Έμαθα πως όταν το νεογέννητο σφίγγει στη μικρή παλάμη του για πρώτη φορά, το δάκτυλο του πατέρα του, το αιχμαλωτίζει για πάντα. Έμαθα πως ο άνθρωπος δικαιούται να κοιτά τον άλλον από ψηλά μόνο όταν πρέπει να τον βοηθήσει να σηκωθεί.

Να λες πάντα αυτό που νοιώθεις και να κάνεις πάντα αυτό που σκέφτεσαι. Αν ήξερα ότι αυτές θα ήταν οι τελευταίες στιγμές που σ' έβλεπα, θα έλεγα «σ' αγαπώ» και δεν θα υπέθετα ανόητα, ότι το ξέρεις ήδη. Υπάρχει πάντα ένα αύριο και η ζωή μάς δίνει κι άλλες ευκαιρίες για να κάνουμε τα πράγματα όπως πρέπει, αλλά το αύριο δεν το έχει εξασφαλίσει κανείς, ούτε νέος ούτε γέρος. Σήμερα μπορεί να είναι η τελευταία φορά που βλέπεις εκείνους που αγαπάς, γι' αυτό μην περιμένεις άλλο, κάν' το σήμερα. Κράτα αυτούς που αγαπάς, πες τους ψιθυριστά πόσο πολύ τους χρειαζόσαι, φέρσου τους καλά, βρες χρόνο να πεις ένα «συγγνώμη», «σε παρακαλώ», «ευχαριστώ» κι όλα τα λόγια αγάπης που ξέρεις.

Κανείς δεν θα σε θυμάται για τις κρυφές σου σκέψεις. Ζήτα από τον Κύριο τη δύναμη και τη σοφία για να τις εκφράσεις. Δείξε στους φίλους σου τι σημαίνουν για σένα...

(Απόσπασμα από την τελευταία επιστολή του προς τους φίλους του)

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Αγγελική Κατσουράκη

Μέρος 2ον

Οι Ερωτήσεις

Η δεύτερη ερώτηση θα ήταν: «Τι ποβάσαι;» ⁽¹⁾

Ο φόβος, ύστερα από το μίσος, είναι το καταστρεπτικότερο συναισθημα. Κι αυτό επίσης διαταράσσει και συγκλονίζει το νευρικό σύστημα και υπονομεύει την υγεία, ώστε είναι αδύνατο να υπάρξει ευτυχία και γαλήνη στην ψυχή. Θα πρέπει να πούμε ότι ο φόβος είναι ένα ψυχολογικό φαινόμενο, που όταν εμφανίζεται, αφαιρεί τη θέληση και τη δύναμη των ανθρώπων. Γεννά την αγωνία, τη στενοχώρια και είναι αποδεδειγμένο ότι, όσοι υποφέρουν από το φόβο δεν έχουν καλή υγεία. Έχω τη γνώμη ότι οι στενοχώριες που προέρχονται από το φόβο, ελαττώνουν επίσης την αντοχή του σώματος και το κάνουν πιο ευάλωτο στην αρρώστια. Είναι επιστημονικά παραδεγμένο ότι όσοι είναι άφοβοι είναι λιγότερο υποκείμενοι στις επιδημικές αρρώστιες, ενώ εκείνοι που φοβούνται γίνονται ευκολότερα θύματά τους. Γράφουν, πχ, οι βιογράφοι του Ναπολέοντα, ότι ο Ναπολέων επισκεπτόταν αρρώστους από πανώλη για να αποδείξει ότι ένας γενναίος δεν μπορεί να προσβληθεί από την αρρώστια, διότι αποκρύνει δημιουργεί μια πανοπλία που τον προσυλλάσσει από τα βέλη των διαφόρων ασθενειών.

Ένας παλιός Ανατολικός μύθος αναφέρει ότι, ένας Άραβας προσκυνητής συνάντησε μια μέρα στο δρόμο του την Πανώλη και τη ρώτησε πού πηγαίνει. «Στη Βαγδάτη», του είπε εκείνη, «για να

(1) Σημείωση ΙΛΙΣΟΥ: Η πρώτη ερώτηση αναλύθηκε στο προηγούμενο τεύχος, αρ. 260

αφανίσω πέντε χιλιάδες ανθρώπους». Ύστερα από λίγο καιρό ο προσκυνητής συνάντησε πάλι την Πανώλη που επέστρεφε και της φώναξε: «Είπες πως πήγαινες στη Βαγδάτη για να σκοτώσεις πέντε χιλιάδες ανθρώπους ενώ εσύ σκότωσες πενήντα χιλιάδες». «Όχι δεν είναι έτσι», απάντησε εκείνη. «Εγώ αφάνισα μόνο πέντε χιλιάδες, οι υπόλοιποι πέθαναν από φόβο». Όταν μας συνοδεύει ο φόβος σε κάθε μας βήμα, η ζωή μας γίνεται μια κόλαση. Όποιος όμως μαθαίνει να νικά το φόβο, ανεβαίνει ψηλότερα από το επίπεδο του φόβου. Τότε δεν βρίσκουν έδαφος τα αρνητικά του ρεύματα για να τον βιάσουν. Παύει να έλκει αρρώστιες, αποτυχίες, δυστυχίες, δεισιδαιμονίες. Εισέρχεται στο χώρο της ελεύθερης ζωής, που είναι αρμονία και γαλήνη. Λίγο, πλέον, τον επηρεάζουν οι νόμοι που κυβερνούν τα κατώτερα επίπεδα της ζωής. Η απαλλαγή από το φόβο δεν είναι εύκολη και απλή υπόθεση. Διότι ο φόβος σαν ένα μικρόβιο φωλιάζει στο νοητικό σώμα και μεταφέρεται στο φυσικό με μια άλλη μορφή, και το αποτέλεσμα είναι η κατάπτωση και η αρρώστια. Εάν οι σκέψεις μας είναι διαποτισμένες από φόβο, τότε μας περιβάλλει ένα σύννεφο που σκοτεινιάζει τη ζωή μας και βιάζει το σώμα μας. Κοιτάζει κανείς τριγύρω του και βλέπει φυσιολογικές ανδρών και γυναικών, χαραγμένες από φόβο και στενοχώρια. Χωρίς να το καταλαβαίνουν καταστρέφονται σιγά – σιγά, με τη φθοροποιό επίδραση του φόβου. Λαχταράει κανείς να τους πει πως δεν υπάρχει λόγος να φοβούνται και να υποφέρουν. Αλλά πόσοι από όλους αυτούς είναι ώριμοι να ακούσουν και να καταλάβουν; Τέλος η Τρίτη ερώτηση του Hamblin, θα ήταν:

«Σε ποιες σφαίρες σκέψεων συνήθως αφήνεις να περιστρέφεται ο νους σου;»

Το να αφήνει κανείς ελεύθερα το νου του να καταγίνεται με νοσηρές ή ταπεινές σκέψεις, αυτό δεν δημιουργεί μόνο σύγχυση στο νοητικό σώμα αλλά είναι παράλληλα και υπερβολικά καταστροφικό για τη φυσική υγεία. Όταν κάνει κανείς σκέψεις οποιασδήποτε φύσεως, διαταράσσει την αρμονία του οργανισμού του και ελαττώνει τις δυνάμεις της αντοχής του. Το να σκέπτεται κανείς συνεχώς αρρώστιες, το να είναι απαισιόδοξος, το να τα βλέπει όλα μαύρα, το να παρατηρεί κανείς στους άλλους το κακό περισσότερο από το καλό, το να δίνει κανείς πιο πολύ προσοχή στο

ασήμαντο μέρος της ζωής είναι σαν να προετοιμάζει μια κατάσταση νοσηρή για το σώμα, και μια τάση για ανίατες αρρώστιες. Εάν σχετικά με αυτά ρωτηθούν οι γιατροί, θα μας πουν ότι άρρωστοι που αναλαμβάνουν γρήγορα είναι εκείνοι που τα βλέπουν όλα ρόδινα, εκείνοι που νοερά δέχονται την καλή πλευρά της ζωής και δεν μεμψιμοιρούν. Όταν οι άνθρωποι καταλάβουν ότι το σώμα τους είναι καμωμένο από εκατομμύρια ζωντανά μόρια, τα οποία έχουν μεταξύ τους μια συνοχή και είναι συγκροτημένα σε ομάδες, και ότι οι ομάδες αυτές διευθύνονται από το συνειδητό και τον υποσυνείδητο νου, τότε θα καταβάλλουν προσπάθεια να συγκρατήσουν τις σκέψεις τους και να κυριαρχούν σ' αυτές που τους οδηγούν στην αρρώστια και τη φθορά της ανθρώπινης υπόστασής τους.

Έως ότου διαδοθεί και κατανοηθεί το μήνυμα αυτό, θα υπάρχουν πολλά νοσοκομεία με ασθενείς στους οποίους οι γιατροί θα δίνουν πολλά φάρμακα, χωρίς να βρίσκουν το βάθος της αιτίας αυτών των ασθενειών. Αλλά όταν οι άνθρωποι νοιώσουν την αλήθεια, δεν θα έχουν πια ανάγκη από αυτά, παρά μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις. Ο σκεπτικιστής όμως μπορεί να πει: «Ναι, αλλά τι θα πείτε για τις αρρώστιες που προέρχονται από μέθη και ανηθικότητα;». Η απάντηση σ' αυτό είναι ότι εκείνοι που σκέπτονται λογικά και είναι εγκρατείς, δεν πέφτουν σε τέτοιες άσχημες συνήθειες διότι αυτές είναι αποτέλεσμα της νοσηρής σκέψης, ή έλλειψη κυριαρχίας.

Εκείνος που έχει υψηλές σκέψεις απομακρύνεται από τη δίνη της τάμας και της ράγας. Προσεγγίζει το επίπεδο της σάτβια που είναι γαλήνη και αρμονία. Γνωρίζουμε από τη Θεοσοφική διδασκαλία πως οι μορφές σκέψεις επηρεάζουν όχι μόνο εμάς τους ίδιους, αλλά και τους άλλους που βρίσκονται γύρω μας, καθώς επίσης κι εκείνους που είναι μακριά μας. Σαν ζωντανές φωτοβολίδες, οι δυνατές σκέψεις των ανθρώπων με ταχύτητα αστραπής φθάνουν στο στόχο τους, όσο μακριά κι αν είναι. Ας αποβάλλουμε όσο είναι ακόμα καιρός τις ταπεινές και μικρόψυχες σκέψεις που δηλητηριάζουν εμάς και τους άλλους. Ας μην επιτρέπουμε σ' αυτές τις σκέψεις να εισέρχονται μέσα μας, και να καταβάλλουμε προσπάθεια και θέληση να τις συγκρατήσουμε. Αλλά πολλοί θα ρωτήσουν, πώς μπορούμε να το κάνουμε αυτό, αφού οι σκέψεις με δύναμη και ταχύτητα διαπερνούν το νου μας, τον εαυτό μας ολόκληρο; Εί-

ναι τόσο ισχυρή και τόσο ύπουλη, πολλές φορές, η ενέργειά τους ώστε να μη μπορούμε να αντισταθούμε σ' αυτές. Κι όταν τις πολεμήσουμε, τότε αυτές κρύβονται μέσα στο υποσυνείδητό μας, και με την πρώτη ευκαιρία εμφανίζονται με δύναμη όπως και πρώτα, και μας κλυδωνίζουν. Γι' αυτό, το μόνο που έχουμε να κάνουμε είναι να βλέπουμε με ψυχραιμία τις σκέψεις μας όπως είναι, να βλέπουμε τα συναισθήματά μας, τους φόβους μας και τους πόθους μας. Αυτό άλλωστε μάς διδάσκει και ο Κρισναμούρτι, για να μπορέσουμε να δούμε πίσω από τα φαινόμενα το αίτιο όλων αυτών. Ας μη τρομάζουμε με ό,τι κι αν δούμε γιατί όπως είτε και ένας διακεκριμένος ψυχολόγος, μέσα στο βάθος του εαυτού μας πολλές φορές κρύβονται τα δύσμορφα χαρακτηριστικά ενός διαβόλου. Αλλά μάς συνιστά και συμβουλεύει να μη φοβηθούμε.

Ας πάρουμε το νυστέρι και όπως ο χειρουργός, ας ανοίξουμε την πληγή να την καθαρίσουμε από το μολυσμένο πύον. Ας σκάψουμε βαθιά, πολύ βαθιά ως τις κρυμμένες πτυχές του εαυτού μας. Ας δούμε με πνεύμα ελεύθερο ό,τι υπάρχει μέσα μας από σκέψεις και συναισθήματα. Ας εξετάσουμε με προσοχή από πού πηγάζουν, ποια είναι η αιτία τους, ποιος τα προκαλεί; Θα δούμε τότε ολόκληρο το εγώ μας, την υλική μας φύση που γυρεύει τα δικαιώματά της, την ασφάλειά της, τη συντήρησή της και την αύξησή της. Όταν τα δούμε θαρραλέα όλα αυτά και κατάματα με κατανόηση, νομίζω ότι τότε θα χάσουν τη δύναμή τους, την ενέργειά τους, θα αρχίσουν να γαληνεύουν και έπειτα σιγά – σιγά να εξαφανίζονται. «Όπου λάμπει το φως δεν μπορεί να υπάρχει σκοτάδι», μας λέει ο Κρισναμούρτι. Έτσι, μονάχα όταν αποκτήσουμε τη γαλήνη της ψυχής μας θα μπορέσουμε να έχουμε εσωτερική αρμονία και αγάπη. Τότε θα λάμψει μέσα στις καρδιές μας το θείο φως που δίνει υγεία στην ψυχή και το σώμα.

Ένας αποκρυφιστής γιατρός έγραψε αυτά τα λόγια:

«Το μυστικό της υγείας είναι αυτό: Καθαρότητα. Νους καθαρός, καρδιά καθαρή, πλημμυρισμένη από αγάπη. Με αυτό τον τρόπο θα απομακρύνουμε πολλές φορές από τη ζωή μας την ψυχική διαταραχή, τον πόνο και την αρρώστια».

Θα πρέπει να πούμε όμως, ότι πολλές φορές ο πόνος της ψυχής είναι πιο οδυνηρός και έντονος από τον πόνο του σώματος. Ο ψυ-

χιλός πόνος φέρνει διαταραχή και αναστάτωση σε όλα τα φυσικά μέρη του σώματος. Ο ψυχικός πόνος, όταν παρατείνεται, εξαντλεί τον οργανισμό του ανθρώπου. Φέρνει αταξία στην ομαλή λειτουργία του κυκλοφορικού συστήματος, στην εναλλαγή της ύλης και του αιθερικού ρευστού. **Η τάξη και η ισορροπία είναι υγεία.** Τάξη πνευματική και τάξη σωματική είναι γαλήνη και ηρεμία. Η ασθένεια είναι αταξία. Ο νους διακρίνει. Η διάκριση δια φωτίζει. Ένας άλλος αποκρυφιστής φυσιοθεραπευτής, γράφει:

«Το φως δίνει υγεία. Το φως της αλήθειας που σύμβολό της είναι ο ήλιος. Ο ήλιος του μυστικού κόσμου, ο ζωοδότης. Αυτός τρέφει τα διαταραγμένα σωματικά κέντρα και τους ιστούς».

Ο αέρας επίσης ο καθαρός, θρέφει και ζωογονεί το σώμα. Έτσι λοιπόν βλέπουμε πως η απλή φυσιολογική ζωή μέσα στη φύση, η καθαρότητα του νου και της καρδιάς και η αγάπη, μάς δίνουν **το μυστικό της υγείας.**

Οι παραδόσεις των Ινδών αναφέρουν ότι κάποτε ένας διδάσκαλος είπε στο μαθητή του:

«Αγαπητέ μου, η φυσική ζωή και ο ηθικός βίος αποτελούν το μυστικό της υγείας. Φρόντισε λοιπόν να αποκαταστήσεις την υγεία στην ψυχή και το σώμα σου, για να μπορέσεις να εναρμονιστείς με τον παγκόσμιο ρυθμό της Φύσης».

Και ο μαθητής ρώτησε:

«Πώς θα γνωρίσω, ω σεβαστέ, ποιος είναι ο παγκόσμιος ρυθμός της ζωής, για να ταυτιστώ με αυτόν;»

Κι ο διδάσκαλος απάντησε:

«Άκουγε τη φωνή της θείας σου φύσης»

Κι ο μαθητής ξαναρώτησε:

«Μα δάσκαλε, η ανθρώπινη επιθυμία θολώνει και σκοτίζει πολλές φορές τη θεία φωνή της ψυχής».

Κι ο διδάσκαλος απάντησε πάλι:

«Ψάξε στο βάθος του εαυτού σου. Εκεί βρίσκεται η θεία φωνή. Άκουγέ την. Καλύτερα να απατηθείς, παρά να κωφεύεις».

Στο βάθος του εαυτού μας βρίσκεται η θεία συνείδηση που είναι μία με την παγκόσμια συνείδηση, με την παγκόσμια θέληση και αγάπη. Όταν ο άνθρωπος ταυτιστεί με το ρεύμα της παγκόσμιας

ζωής, και γίνεται ο φορέας αυτού του ρεύματος, τότε η υγεία του είναι εξασφαλισμένη, διότι η αρμονία της φύσης δεν διαταράσσεται στο σύνολο, αλλά στο μέρος. Και τα όντα μέσα στον κόσμο, όταν δεν έχουν ταυτιστεί με το σύνολο του ΠΑΝΤΟΣ, είναι χωρισμένα και αποτελούν το μέρος, το οποίο είναι εκτεθειμένο σε παντός είδους επιδράσεις ορατές κι αόρατες.

ΑΛΛΑΓΗ ΠΟΡΕΙΑΣ

ή

Ο ΘΕΟΣ ΕΝΤΟΣ

Μαίρη Ζωγράφου

Κι εκεί στη μέση της ζωής του άλλαξε πορεία
Πήρε το δρόμο προς τα εντός
και είδε τον Κόσμο όλο.

Μέσα του οι θάλασσες, οι ερημιές, οι βράχοι,
οι ευωδιές των λουλουδιών, των ρόδων τα αγκάθια,
το κελάηδημα των αηδονιών, τα ουρλιαχτά των λύκων,
οι δονήσεις των σεισμών
κι η γαλήνη μετά τον κατακλυσμό.

Μέσα του και ο Ουρανός,
όμορφος, ψηλός σαν ανοικτή αγκάλη,
τη σκάλα του ονειρεύεται ν' ανέβει
ως το ψηλότερο σκαλί.
Την πόρτα να χτυπήσει ν' ανοίξει ο Θεός.

(Από την ποιητική συλλογή, «Τον Έρωτα και της Σιωπής»)

λομαι ἤδη τὸν λόγον... ὅς μοι φαίνεται εἰκότως
 ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν... τὸν βίον θαρρεῖν
 μέλλων ἀποθνήσκειν... οἷσε-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

ΟΙ ΟΥΣΙΕΣ ΠΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΟΥΝ ΤΗ ΦΥΣΗ

Χαράλαμπος Μπάρακλης

Κατά τους αρχαίους Έλληνες φιλοσόφους, η Φύση συνίσταται από δύο ουσίες. Η μία είναι τα άτομα της ύλης, τα πραγματικώς άτμητα, και η άλλη είναι μία συνεχής, ενιαία και γονιμοποιός ουσία, η οποία περιβάλλει τα άτομα και δημιουργεί τις μορφές. Ο Δημόκριτος θέλοντας να εκφράσει τη μοναδικότητα των δύο αυτών ουσιών, είπε:

«Φαινομενική είναι η αίσθηση του γλυκού, του πικρού, του θερμού, του ψυχρού, των χρωμάτων. Στην πραγματικότητα υπάρχουν τα άτομα και το κενό»
(Απ. 9, Diels – Kranz)

«Κενό» δεν σημαίνει ανυπαρξία. Ο φιλόσοφος Αέτιος, που ασχολήθηκε με την καταγραφή των φιλοσοφικών και επιστημονικών θεωριών των προγενεστέρων του, γράφει:

«Ο Λεύκιππος, ο Δημόκριτος, (...) ο Επίκουρος είπαν ότι τα μεν άτομα είναι άπειρα στο πλήθος, το δε κενόν άπειρο στο μέγεθος»
(ΑΠ. 67, 15, ο. π.)

Όλα σχεδόν τα φιλοσοφικά συστήματα, ως προς το θέμα αυτό, συγκλίνουν και εμφανίζουν μία κοινή θεώρηση. Ο Πλάτων έλαμψε ως φωτεινό άστρο στον ορίζοντα της φιλοσοφικής σκέψης και μεταχειρίστηκε τον ορθολογισμό και τη διαλεκτική για να εκφράσει τις ιδέες του. Ωστόσο, το ύψιστο αυτό θέμα των πρώτων αρχών της δημιουργίας δε ζήτησε να το λύσει μόνος του, αλλά επικαλέστηκε τη γνώμη των προγενέστερων φιλοσόφων στους οποίους αναγνώριζε όλως εξαιρετικές ιδιότητες. Στον «Φίληβο» λέει:

«Οι πρόγονοί μας, που ήταν καλύτεροι από εμάς, επειδή ήσαν πιο κοντά στους θεούς, μας κληροδότησαν αυτή τη δοξασία ότι όλα όσα υπάρχουν αποτελούνται από ένα (η ενιαία και γονιμοποιός ουσία) και από πολλά (τα άτομα) και μέσα τους περιέχουν μαζί το όριο και το άπειρο».(16C)

Δηλαδή, ο κολοσσός αυτός της ελληνικής διάνοησης αισθάνθηκε τον εαυτό του ανίκανο να δώσει λύση στο μέγα πρόβλημα των πρώτων αιτίων και ανέτρεξε στους προγενέστερους φιλοσόφους τους οποίους χαρακτήρισε καλύτερους, επειδή ζούσαν πιο κοντά στους θεούς και κατείχαν ψυχικές δυνάμεις με τις οποίες είναι δυνατόν να γνωσθεί η αλήθεια. Και εννοούσε προφανώς ο Πλάτων τον Πυθαγόρα, τον Παρμενίδη, τον Δημόκριτο και τους άλλους, ακόμη αρχαιότερους όπως ο Λίνος, ο Ορφέας και άλλοι.

Όλοι σχεδόν οι μεταγενέστεροι Έλληνες φιλόσοφοι δεν εξέθεσαν διαφορετικές κοσμοθεωρίες ως προς τις αρχές της δημιουργίας, αλλά οι απόψεις τους, επειδή προέρχονται από την ίδια πηγή, συγκλίνουν σε μία και μόνη, την οποία δίδαξε στην Ελλάδα ο μέγας Πυθαγόρας.

Ο καθηγητής και φιλόσοφος Αντώνιος Ανδριανόπουλος, σε άρθρο του στην επιστημονική επιθεώρηση, «Το λαϊκό πανεπιστήμιο της Βραδυνής», (Φεβρ., Μάρτ., Απρίλ.1936) γράφει:

«Η διδασκαλία του Πυθαγόρα δεχόταν δύο αρχές ή πρώτα αίτια της δημιουργίας, τις οποίες συμβόλιζε με τους αριθμούς, (...) και κάθε μορφή της φύσης υλική ή ψυχική ονόμασε μονάδα, την δε δυάδα. (...). Και η μεν μονάδα είναι μία συνεχής ουσία, ενιαία, που συνέχει το Παν και που τηρεί σε αυτό την τάξη και την αρμονία, η δε δυάδα διαιρείται στο άπειρο πλήθος των μοριδίων της ύλης, από την οποία συγκροτούνται τα όντα (...) Η μεν μονάδα την οποία ο Τίμαιος χαρακτηρίζει με τη λέξη 'είδος', δια τον σχηματισμό των όντων επέχει θέση άρρενος και πατρός, η δε δυάδα θήλεος και μητρός. Από αυτές τις ουσίες αποτελούνται (συγκροτούνται) και οι ψυχές. Τη μονάδα αυτή ο Πυθαγόρας και οι υπόλοιποι Έλληνες φιλόσοφοι ονόμασαν Δία και αιθέρα και νου και Λόγο και Θεό και ψυχή του κόσμου που εμψυχώνει και ζωογονεί το Παν. Τη μονάδα αυτή ο Ορφείας και ο Ησίοδος αποκάλεσαν έρωτα, δημιουργό του κόσμου και της ζωής (...). Ο Αριστοτέλης δέχεται επίσης δύο δημιουργικές αρχές: την ύλη και το είδος, δηλαδή καθόλου δεν απομακρύνεται από την αρχική αντίληψη των Πυθαγορείων, με τη διαφορά ότι τη μεν δυάδα ονομάζει ύλη (...), τη δε μονάδα είδος (...).

»Μετά τον Ίωνα φιλόσοφο Αναξίμανδρο, ο οποίος πρώτος έρωσε την έννοια της εξέλιξης των όντων, ο Αριστοτέλης διατύπωσε και στήριξε τελειότερα αυτήν, ερμηνεύοντάς την ως επί μάλλον και μάλλον κυριαρχία του είδους (του αιθερίου) επί της ύλης. Σκοπό δε της εξέλιξης ο Αριστοτέλης έθεσε την πλήρη από της ύλης απαλλαγή των όντων και την αποπεράτωση του καθαρού είδους, δηλαδή την αναγωγή των όντων σε καθαρό πνεύμα, το οποίο είναι το ύψιστο είδος του κόσμου, και ο τελικός σκοπός του.

Πόρισμα της αντίληψης αυτής είναι ότι και ο Αριστοτέλης θεωρούσε ότι οι ψυχές αποτελούνται (συγκροτούνται) από τις δύο δημιουργικές αρχές. Όσο αυτές είναι τελειότερες, τόσο αποβάλλουν το υλικό μέρος και καθίστανται αιθερικότερες. Οι αρχαίοι φιλόσοφοι είχαν κοινή αντίληψη, ότι οι θεοί είναι πνεύματα, τα οποία έζησαν ως άνθρωποι και οι οποίοι αποτελούν την κορυφή και το στεφάνωμα της δημιουργίας (...).

«Η Ελλάδα υπήρξε ένα θαύμα και ένας θησαυρός, ο οποίος προκάλεσε το θαυμασμό όλων των μορφωμένων ανθρώπων όλων των εποχών. Αλλά κανείς δεν θέλησε να ερευνήσει το θαύμα αυτό από πολύ κοντά και ν' ανακαλύψει την πηγή της εκδήλωσής του, και έτσι ο ελληνικός θησαυρός μένει θαμμένος κάτω από τα ερείπια της ελληνικής αρχαιότητας, των οποίων μόνο το κάλλος και η αρμονία προκαλούν την προσοχή».

Από όσα αναφέρθηκαν, διαφαίνεται ότι όλη η Φύση αποτελείται από δύο ουσίες. Η μία είναι η μονάδα των Πυθαγορείων που πληροί και συνέχει το Παν. Είναι η συνεχής και αμέριστη ουσία η οποία διοργάνωσε το Σύμπαν, το εξελίσσει και το μεταμορφώνει. Η ουσία αυτή καλείται και Θεός – Δημιουργός, σε αντιδιαστολή με την ονομασία Θεός – Πνεύμα που προέρχεται από την εξέλιξη. Την αποκάλεσαν Λόγο και πατέρα της Φύσης. Είναι ο Λόγος που «όλα έγιναν δι' αυτού» κατά τον Ιωάννη. Η άλλη ουσία είναι τα συστατικά της ύλης, τα οποία είναι άτομα άτομα, και όχι χημικά που διασπώνται. Η συνεργασία αυτών των δύο ουσιών δημιουργεί τους κόσμους και τις μορφές αυτών, τις οποίες η μονάδα συνθέτει και αποσυνθέτει. Αν οι ουσίες αυτές δεν ήταν ενωμένες, η ύλη θα έμενε άμορφη. Η ένωση αυτών παράγει τα δημιουργήματα, στα οποία η μονάδα έχει το ρόλο του γονιμοποιού πατέρα, που συνέχει, συγκρατεί τα άτομα και εμφανίζει τους άπειρους τύπους των μορφών, η δε δυάδα το ρόλο της γονιμοποιούμενης μητέρας.

(Από το βιβλίο, «Ο Άνθρωπος σε αρμονία με τη Φύση, Γνώση και Τρόπος Ζωής»)

Ο ΔΗΜΩΝΑΞ

(Κυνικός φιλόσοφος, 80 – 180μ.Χ.)

(Αποσπάσματα)

Αναφέρεται πως ποτέ δεν είδαν τον Δημόνακα σε κατάσταση αγανάκτησης, ούτε τον άκουσαν να υποστηρίζει με πείσμα τις απόψεις του ή να κραυγάζει. Ακόμη και όταν έπρεπε να επικρίνει κάποιον, τα μεν σφάλματα τα επεσήμανε, τους δε σφάλλόντες συγχωρούσε. Έλεγε ότι αυτό το παράδειγμα το έπαιρνε από τους γιατρούς, που όταν προσπαθούν να θεραπεύσουν τους αρρώστους, δεν οργίζονται εναντίον τους.

Όταν κάποτε στην Αθήνα έγινε επανάσταση, μπήκε ο Δημόναξ στην Εκκλησία του Δήμου. Μόλις εμφανίστηκε, με μόνη την παρουσία του, τους έκανε να σιωπήσουν. Όταν είδε ότι μετανόησαν χωρίς να πει τίποτα, έφυγε.

Όταν ένας τον ρώτησε ποια γνώμη είχε για τα «περί Άδου», ο Δημόναξ απάντησε: «Περίμενε, και από εκεί θα σου γράψω επιστολή».

Όταν κάποτε, καθώς βάδιζε στο δρόμο βρήκε ένα χρυσό δακτυλίδι, τοιχοκόλλησε στην αγορά μια ανακοίνωση που έλεγε: «Όποιος είναι κύριος του δακτυλιδιού, να μου πει το μέγεθος του χαμένου, πώς ήταν γενικά, και πως ήταν η πέτρα του». Πήγε λοιπόν στον Δημόνακα ένας ωραίος νεαρός και του είπε ότι αυτός είχε χάσει το δακτυλίδι. Επειδή όμως τίποτα βέβαιο δεν έλεγε, ο Δημόναξ τού είπε: «Πήγαινε παιδί μου και πρόσεχε μη χάσεις το

δακτυλίδι σου, διότι αυτό δεν το έχεις χάσει».

Όταν ένας ρώτησε τον Δημόνακα ποιο, κατά την αντίληψή του, είναι το διακριτικό όριο της ευδαιμονίας, εκείνος απάντησε: «Μόνος ευτυχής είναι ο ελεύθερος». Και όταν αυτός που ρώτησε είπε ότι πολλοί είναι ελεύθεροι, ο φιλόσοφος πρόσθεσε: «Εγώ όμως θεωρώ ελεύθερο εκείνον που ούτε ελπίζει ούτε φοβάται». Όταν δε ο συνομιλητής του είπε: «Και πώς θα μπορούσε να το επιτύχει τούτο αφού, λίγο ή πολύ, όλοι είμαστε δούλοι της ελπίδας και του φόβου;», ο Δημόναξ απάντησε: «Εάν θα κατανοήσεις τα των ανθρώπων πράγματα – αφού πάντως θα πάψουν και τα ανιαρά και τα ευχάριστα – θα βρεις ότι αυτά ούτε ελπίδας ούτε φόβου είναι άξια».

Όταν ο Περεγρίνος ο γιος του Πρωτέως επέκρινε τον Δημόνακα διότι πολλές φορές γελούσε και περιέπαιζε τους ανθρώπους, και έλεγε: «Δημόναξ, **ου κυνάς**» δηλαδή δεν φέρεσαι σαν κυνικός, ο Δημόναξ είπε: «Περεγρίνε, **ουκ ανθρωπίζεις**», δηλαδή δεν φέρεσαι σαν άνθρωπος, ή μάλλον δεν είσαι άνθρωπος.

Όταν ο Ηρώδης πολύ πενθούσε για τον Πολυδεύκη, ο οποίος πέθανε πρόωρα, και ζητούσε να ζεύξουν σε μια άμαξα άλογα για να ανεβεί σ' αυτήν και να πάει να του ετοιμάσει δείπνο, τον πλησίασε ο Δημόναξ και του είπε: «Σου φέρνω ένα γράμμα από τον Πολυδεύκη». Και όταν ο Ηρώδης, διότι νόμιζε ότι ο Δημόναξ συμμετείχε με το «Κοινό» στον πόνο του, ρώτησε τι ζητούσε από αυτόν ο Πολυδεύκης, ο φιλόσοφος απάντησε: «Σε κατηγορεί διότι έως τώρα δεν πήγες προς εκείνον!»

Όταν κάποιος από τους φίλους του είπε: «Να φύγουμε Δημόναξ και να πάμε στο Ασκληπιείο για να προσευχηθούμε υπέρ του παιδιού», ο Δημόναξ είπε: «Φαίνεται ότι θα θεωρείς τον Ασκληπιό κουφό, εφόσον νομίζεις ότι ο Θεός δεν μπορεί και από εδώ να μας ακούει που προσευχόμαστε».

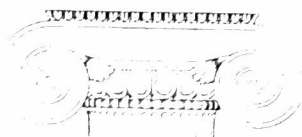
Όταν κάποτε είδε δύο *φιλόσοφους*, οι οποίοι στις φιλοσοφι-

χές τους έρευνες φιλονικούσαν με τον τρόπο των ανεκπαιδευτων, και ο μεν ένας έκανε παράλογες ερωτήσεις, ο δε άλλος δεν απο-
κρινόταν τίποτε σχετικό με το υπό συζήτηση θέμα, ο Δημώνας εί-
πε προς τους φίλους του: «Δεν σας δίνουν την εντύπωση ότι ο μεν
ένας **αρμέγει τράγο**, ο δε άλλος ότι κρατά κάτω από εκείνον που
αρμέγει, ένα κόσκινο;»

Όταν κάποιος πονούσε για το παιδί του και μόνος κλείστηκε
σαν φυλακισμένος σ' ένα σκοτεινό χώρο, ο Δημώνας τον επισκέ-
φτηκε και του είπε ότι ήταν μάγος και ότι μπορούσε να αναστή-
σει το νεκρό παιδί του, εάν μόνο τού ανέφερε ονομαστικά τρεις
ανθρώπους που έως τότε δεν είχαν ποτέ πενθήσει. Επειδή δε
εκείνος προσπαθούσε να θυμηθεί τέτοια ονόματα και δεν μπο-
ρούσε να θυμηθεί και ν' αναφέρει κανένα, ο Δημώνας τού είπε:
«Λοιπόν, ω γελοίε, νομίζεις ότι μόνο εσύ έπαθες **αφόρητα**, δηλα-
δή ανυπόφορο κακό, αφού βλέπεις πως κανένας δεν είναι άμοι-
ρος πένθους;»

Όταν ένας, στον οποίον εμπιστεύτηκαν την διεύθυνση ενός
στρατοπέδου και του Έθνους, ρώτησε τον Δημόνακα, πώς θα
ήταν δυνατόν να κυβερνήσει άριστα, εκείνος απάντησε: «Αν δια-
τηρείς τον εαυτό σου αόργητο, και εάν λαλείς λίγα, ακούς δε
πολλά»

(Επιλογή Θεόδωρου Κατσιφή)

Η ΘΕΑ ΕΣΤΙΑ

Ιωάννης Χαραλαμπόπουλος

Η επωνυμία «Εστία» περικλείει ένα βαθύ συμβολισμό, ένα συμβολισμό που ανάγεται σε μια παράδοση χιλιετηρίδων, τα ίχνη της οποίας χάνονται στην αρχέγονη αρχαιότητα, διασκορπίζονται στο απώτατο παρελθόν. Η μορφή της Εστίας κατέχει μια περίοπτη θέση στο πάνθεο των θεοτήτων. Θεά προστάτιδα του οικιακού πυρός, θεματοφύλακας των οικογενειακών παραδόσεων και αξιών. Η ευμενής παρουσία και επενέργειά της συντελούσε στη δημιουργία συνθηκών αγάπης, ευτυχίας, γαλήνης και γενικότερα αρμονίας σε κάθε σπίτι. Κόρη του Κρόνου και της Ρέας, η Εστία ανακηρύχθηκε σε Ολύμπια θεά από τον Δία. Έκτοτε, και λόγω της παρθενικής της ιδιότητας, εκπροσωπούσε την Αγνότητα. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο απολάμβανε την αρχή κάθε θυσίας και προσφερόμενης σπονδής. Από την παράδοση αυτή προέρχεται και η έκφραση:

«Αφ'εστίας άρχεσθαι».

Σταδιακά, η συμβολή της Εστίας στη διατήρηση της οικογενειακής συνοχής, την κατέστησε ιδιαίτερα αγαπητή θεότητα μεταξύ των ανθρώπων. Σε ανταπόδοση της προσφοράς της, το θνητό γένος των ανθρώπων τής αφιέρωσε το κυριότερο τμήμα των οικιακών χώρων, το κέντρο των σπιτιών, το οποίο πλέον προσέλαβε εξ αυτής της Θεάς, την ονομασία «Εστία». Πέρα από κάθε ιδιωτική εστία που υπήρχε σε κάθε σπίτι, σε κάθε πόλη υπήρχε μια κεντρική εστία – βωμός, η οποία βρισκόταν στο Πρυτανείο της πόλεως, στο χώρο δηλαδή όπου η Πολιτεία δεχόταν επίσημα τους αντιπρο-

σώπους άλλων πόλεων – κρατών, καθώς και κάθε ικέτη ο οποίος ζητούσε άσυλο. Από το ιερό πυρ που έκαιγε αδιαλείπτως στο βωμό της Θεάς (ανάβοντας μόνο με ήλιακές ακτίνες), άναβε ο πυρσός εκείνος που συνόδευε τις πολεμικές εκστρατείες, καθώς και ο δαιμόλιος τον οποίο έφερε ο ηγήτορας κάθε αποικιακού ρεύματος, προτού αυτό ξεκινήσει για τη μακρινή και συχνά γεμάτη αντιξοότητες πορεία του. Ονομαστοί ήταν οι βωμοί που διατηρούνταν προς χάρη της Θεάς στους Δελφούς, αλλά και στην Ολυμπία. Στο Δελφικό Ιερό του Φοίβου Απόλλωνος υπήρχε η **«Κοινή Εστία των Ελλήνων»**, σύμβολο της ενότητας του γένους μας.

Μεταγενέστερα, η λατρεία της Εστίας μεταφέρθηκε στη Ρώμη όπου και υιοθετήθηκε. Ο εισηγητής της λατρείας της Θεάς στη Ρώμη, η οποία προσέλαβε την επωνυμία Βέστα, υπήρξε ο Αινείας. Όπως προκύπτει από τις ιστορικές πηγές, η Βέστα κατέστη αντικείμενο ιδιαίτερων λατρευτικών εκδηλώσεων από τους Ρωμαίους. Προς τιμή της οικοδομήθηκε περικαλλής Ναός κυκλικού σχήματος με ένα εντυπωσιακό βωμό, ο οποίος περιβαλλόταν από κίονες που στήριζαν μια θολωτή. Προς τιμή της Εστίας στη Ρώμη, όπου η λατρεία της προσέλαβε ιδιαίτερη έκταση, τελούνταν τα λεγόμενα Βεστάλια, στις 9 Ιουνίου. Κατά την περίοδο από 7 – 15 Ιουνίου ένα τμήμα του ναού παρέμενε ανοικτό και οι γυναίκες προσέρχονταν και άφηναν τις προσφορές τους σε αυτόν, ανυπόδητες. Στη συνέχεια ο Ναός υποβαλλόταν σε τελετουργική κάθαρση και ακολούθως άνοιγε ολόκληρος για τους λάτρεις της Θεάς.

Οι Ιέρειες που υπηρετούσαν την Εστία ονομάζονταν Εστιάδες. Παραδοσιακά ήταν επιφορτισμένες με τη διατήρηση του Ιερού Πυρός στο Ναό της Θεάς Εστίας. Η επιλογή τους γινόταν ανάμεσα σε κοπέλες 6 – 10 ετών. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή τους για το λειτούργημα αυτό, ήταν να προέρχονται από γονείς ευηπόληπτους. Διατηρούνταν στο ανωτέρω λειτούργημα επί τριακονταετία, κατά δε τη θητεία τους παρέμεναν αγνές. Η παραβίαση της αγνότητας επέσυρε την ποινή του θανάτου κατά τον πλέον μαρτυρικό τρόπο. Οι επίορκες θάβονταν ζωντανές. Οι Εστιάδες φορούσαν λευκά φορέματα, διάδημα στο κεφάλι τους και τους απονέμονταν μεγάλες τιμές. Το πάντοτε λευκό χρώμα της τελε-

τουργικής ενδυμασίας της Εστιάδας, συμβολίζει την αγνότητα της Διάνοιας και του επιτελούμενου λειτουργήματος.

Προσπερνώντας τα ιστορικά στοιχεία, ας εξετάσουμε την εσωτερική μυστηριακή ερμηνεία της λατρείας της Εστίας και, διαμέσου αυτής, της λατρείας του Ιερού Πυρός, με το οποίο άλλωστε είναι συνυφασμένη. Το Ιερό και άσβεστο πυρ αποτελεί ένα σύμβολο, κατά τον Ιουλιανό, για να τιμούμε τους θεούς. Σύμφωνα με τις αρχέγονες παραδόσεις, η αδιάλειπτη καύση του Πυρός στον Εστιακό βωμό δεν ήταν γεγονός τυχαίο. Συνδεόταν στενά με τη λατρεία των εκλιπόντων προγόνων. Η παρουσία της φλόγας στον εστιακό χώρο, πέραν της συμβολικής προστασίας που προσέδιδε στην οικία, ενισχύοντας το συναίσθημα της διαφυλάξεως από εξωτερικές επιβουλές και απωθώντας κάθε αλλότρια κίνηση, αποκτούσε διάσταση και σημασία εξαγνιστική, καθαριστική.

Η Πατρώα Εστία αποτελούσε το επίκεντρο της οικογενειακής λατρείας, η οποία περιβαλλόταν από άκρα μυστικότητα. Η τελετουργική πτυχή της λατρείας της Εστίας και της Ιερής φωτιάς που την αντιπροσώπευε, δεν είχε καθορισμένο χαρακτήρα. Από οικογένεια σε οικογένεια ποίκιλε. Η απόδοση λατρευτικών τιμών στην Εστία αποτελούσε αντικείμενο ιδιαίτερης φροντίδας και μέριμνας του πατέρα και αρχηγού της οικογένειας, ο οποίος εντός της οικίας του ήταν άτυπα περιβεβλημένος και με ιερατικά – τελετουργικά καθήκοντα. Οι ιεροτελεστίες μεταδίδονταν από τον πατέρα στο γιο κατά παραδοσιακό τρόπο, σύμφωνα με πανάρχαια έθιμα και, κατ' αυτό τον τρόπο, διαιωνίζονταν χωρίς να υπόκεινται σε καθορισμένους τυπικούς κανόνες ή δεσμεύσεις. Η εναλλαγή των γενεών δημιουργούσε ένα μυστηριακό δεσμό αίματος ανάμεσα σε κάθε νεογέννητο βρέφος, στους προγόνους της οικογένειας και τους θεούς που επέβλεπαν και μεριμνούσαν για την ευημερία της. Η οικογενειακή αυτή μυστηριακή θρησκεία διατηρούσε κάποια απόκρυφα στοιχεία, το περιεχόμενο των οποίων μεταδιδόταν αποκλειστικά και μόνο στα άρρενα τέκνα της οικογένειας, καθώς επικρατούσε η αντίληψη ότι η Αρσενική Αρχή είναι εκείνη από την οποία προέρχεται η **Ζωική Σπίθα**, η αρχή κάθε μορφής ζωής.

Η Εστία όμως απασχόλησε κατά τρόπο έντονο και τους πνευ-

ματικούς εκπροσώπους της Αρχαίας Ελλάδας, σε πολύ πρόωμη ήδη εποχή. Ειδικότερα, ο τραγικός ποιητής Ευρυπίδης ισχυρίζεται ότι η **Γη**, η μητέρα όλων των πραγμάτων, ονομάζεται από τους σοφούς **Εστία**. Επίσης, οι προγενέστεροι του Ευρυπίδη, Ορφικοί φιλόσοφοι, θεωρούσαν ότι η Εστία συμβολίζει το κέντρο του κόσμου. Από τη θεώρηση αυτή απορρέει και ο ισχυρισμός του Πλάτωνα στον «Κρατύλο» ότι το επίθετο **Εστία** έλκει την προέλευσή του από τη λέξη **εσσία**, η οποία σημαίνει ουσία.

Η Εστία επιγραμματικά αντιπροσωπεύει το κεντρικό και σταθερό πυρ της Γης. Θεοποιημένη ήδη από το αρχέγονο παρελθόν, καλείται στους πανάρχαιους Ορφικούς Ύμνους να αναδειξει τους αγνούς Μύστες και να τους διαπλάσσει. Υπό την αιγίδα αυτής της μυσταγωγικής δυνάμεως, οι μινύμενοι καλούνται σε κάθε εποχή να συνεχίσουν, ως θεματοφύλακες της παρακαταθήκης του μυστηριακού φωτός, την υπηρετήση αυτής της προαιώνιας παράδοσης. Το φως της Εστίας είναι ανέσπερο, και ως ανέσπερο πρέπει να παραμείνει για να διαιωνίζει την ακτινοβολία της πνευματικής του λάμψης στο διηνεχές του χρόνου. Πρόκειται αναμφίβολα για μια πορεία γεμάτη αντιξοότητες και δοκιμασίες, η υπέρβαση των οποίων, ωστόσο, καταξιώνει τον ίδιο το σκοπό.

Ένας μεγάλος μύστης, ο Φρ. Νίτσε, αναφερόμενος στις διαρκείς αντιξοότητες οι οποίες ανακύπτουν στο καθημερινό διάβα της ζωής είπε: «Ό,τι δεν με καταστρέφει, με κάνει ισχυρότερο». Πρόκειται για μια φράση με βαρυσήμαντο νόημα, εννοώντας βέβαια ότι οι δοκιμασίες που τελικά υπερβαίνονται, όσο σκληρές κι αν είναι ως προς τη φύση τους, εφόσον δεν έχουν ως αποτέλεσμα την καταστροφή τού δοκιμαζόμενου, τελικά επιφέρουν τη χαλύβδωση της προσωπικότητάς του κατά τρόπο πολύπλευρο. Τον οπλίζουν με σθένος, με αποφασιστικότητα και επιμονή, επιτυγχάνοντας την αυτοκυριαρχία. Άλλωστε, η διάβαση του δρόμου της Αρετής ανέκαθεν ήταν δύσκολη, εν αντιθέσει με την ομαλή διάβαση του δρόμου της κακίας, του δόλου και εν γένει της αρνητικότητας.

Όπως οι αρχαίοι μας πρόγονοι συγκεντρώνονταν γύρω από την Ιερή οικογενειακή Εστία, ανάλογα κι εμείς σήμερα ως συσπειρωθούμε γύρω από το άσβεστο πυρ των Ελληνικών μυστηριακών παραδόσεων, ενδυναμώνοντάς τα κατά τρόπο καθοριστικό. Είθε η

ίδια αυτή Μυσταγωγική δύναμη της Εστίας και του Ιερού Πυρός, που ενέπνευσε τον αυτοκράτορα Ιουλιανό, να καθοδηγεί **απαράλλακτα κι εμάς σήμερα, στην ανώτερη και υψηλότερη ενατένιση όλων των ζητημάτων, για την προσέγγιση και τελικά τη θέαση του Μείζονος Φωτός.**

(Από το βιβλίο «Τα Μυστήρια των Δελφών»)
(Επιλογή Κωνσταντίνου Γρηγοριάδη)

ΕΣΤΙΑΣ ΘΥΜΙΑΜΑ, ΑΡΩΜΑΤΑ (Ορφικός Ύμνος)

Απόδοση Σπυρίδων Μαγγίνας

Ω, Εστία βασίλισσα, θυγατέρα του ισχυρού Κρόνου,
συ, η οποία κατέχεις το μέσον της κατοικίας
του αιωνίου μεγίστου πυρός,
είθε συ αυτούς εδώ τους ιερούς μύστες
να τους αναδείξεις κατά τις τελετές,
και να τους κάνεις να είναι πάντοτε θαλεροί,
πολυευτυχισμένοι, ευφρόσυνοι, αγνοί.
Συ είσαι η κατοικία των μακαρίων θεών,
το ισχυρό στήριγμα των ανθρώπων,
συ, η αιώνια, η πολύμορφη, η περιπόθητη,
η όμοια με χλόη,
που σκορπίζεις μειδιάματα, η μακαρία,
δέξου με προθυμία αυτές τις θυσίες
και φύσηξέ μας ευτυχία και την υγεία,
που καταπραΰνει τον άνθρωπο.

(Από το βιβλίο «Τα Ορφικά», εκδόσεις
Εγκυκλοπαίδειας του «Ήλιου»)

ΟΙ ΜΑΧΑΤΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΨΕΥΔΟ – ΓΚΟΥΡΟΥ

Έρικα Λέτσερις

Μέρος 2ον

Η ορθή διάκριση και η διαμεσότητα

«Ο Μύστης είναι το σπάνιο άνθος μιας ολόκληρης γενιάς αναζητητών, και για να γίνει κάποιος ένας Μύστης, θα πρέπει να υπακούσει στην εσωτερική ορμή της ψυχής του δίχως να επηρεάζεται από τις υπαγορεύσεις και τις απόψεις της κοσμικής επιστήμης και ευθυκρισίας»

Κουτχούμι Λαλ Σινγκ

(Επιστολή II προς τον Σύννετ - Simla, India 19 Οκτωβρίου 1880)

Τι είναι αληθινό και τι είναι μη αληθινό ή ψεύτικο; Αυτό αποτελεί ένα από τα βασικότερα ερωτήματα που μπορεί να προβληματίσει το νου ενός αναζητητή της αλήθειας. Η ικανότητα να διακρίνουμε ανάμεσα στο αληθινό και το μη αληθινό, είναι ένα από τα πρώτα βήματα που θα μας οδηγήσουν στην ατραπό του αποκρυψισμού. Στις πρώτες σελίδες του βιβλίου της «Η Φωνή της Σιγής», η Έλενα Μπλαβάτσκυ γράφει:

*«Ο νους είναι ο μεγάλος καταστροφέας του αληθινού. Ας κα-
ταστρέψει τον καταστροφέα ο μαθητής.*

Γιατί όταν στον ίδιο του τον εαυτό η μορφή του θα φαίνεται

απατηλή όπως στο ξύπνημα φαντάζουν οι μορφές οι ιδωμένες στο όνειρο, και όταν θα έχει πάψει πια να ακούει το πολλαπλό, τότε θα μπορέσει να ξεχωρίσει τον εσωτερικό ήχο που σκοτώνει τον εξωτερικό.

Τότε και μόνο τότε θ' αφήσει τη χώρα του *Asat*, την ψεύτικη, για να μπει στο βασίλειο του *Sat*, του αληθινού»

(Περίκοπή Ι, σελ. 15 -16)

Ο όρος **Asat** στην απλούστερη έννοιά του σημαίνει το πεδίο της αντικειμενικής φύσης που αποτελείται και έχει δημιουργηθεί από τις διάφορες *praktitis* (όψεις της φυσικής ύλης) και θεωρείται, επομένως, ως ψευδαίσθηση. Ο όρος **Sat** δεν σημαίνει ούτε «ύπαρξη» ούτε «οντότητα». *Sat* είναι η σταθερή, η πάντοτε παρούσα, η αμετάβλητη και αιώνια ρίζα από την οποία όλα προέρχονται και μέσω της οποίας όλα προβάλλουν. Το πρώτο βήμα, λοιπόν, είναι η ορθή διάκριση ανάμεσα στο αληθινό και το μη αληθινό ή ψεύτικο, ανάμεσα στο *Sat* και στο *Asat*.

Εδώ θα μπορούσαμε να ρωτήσουμε:

Υπάρχει κάτι στον αντικειμενικό κόσμο που μπορεί να θεωρηθεί ως αληθινό;

Η απάντηση θα μπορούσε εύκολα να είναι ότι ΝΑΙ, υπάρχουν πολλά αληθινά πράγματα, και ότι το αληθινό και το μη αληθινό είναι όροι υποκειμενικοί και ουσιαστικά όλα είναι θέμα ορθής αντίληψης. Εξαρτάται, λοιπόν, ποιος αντιλαμβάνεται και πώς αντιλαμβάνεται τα πράγματα. Γι' αυτό στους Δελφούς υπήρχε η επιγραφή: «**Ἄνθρωπε γνώρισε τον εαυτό σου και θα γνωρίσεις το μυστήριο των θεών και του σύμπαντος**».

Η αυτογνωσία, η εσωτερική αναζήτηση και η παρατήρηση είναι μερικά από τα πρώτα βήματα που πρέπει να κάνει ο αναζητητής της αλήθειας. Σε μερικούς μπορεί να φαίνονται εύκολα αλλά πραγματικά είναι από τα πιο δύσκολα βήματα. Συχνά χρησιμοποιώ το παράδειγμα του γεμολόγου, ο οποίος χρειάζεται πολλά χρόνια μελέτης και εμπειρίας προκειμένου να αναπτύξει τις

ικανότητες που θα τον βοηθήσουν να διακρίνει την καθαρότητα και την αξία ενός διαμαντιού. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση του ατόμου που επιθυμεί να πατήσει στο μονοπάτι που οδηγεί στην τελειότητα, και η αυτογνωσία είναι το πρώτο εργαλείο που θα δώσει στον υποψήφιο μαθητή τη δυνατότητα να προχωρήσει στην ατραπό.

Υπάρχουν κάποιες βασικές ερωτήσεις όπως:

- Γιατί με ενδιαφέρει η θεοσοφία ή ο αποκρυφισμός;
- Είναι το βαθύτερο κίνητρό μου και οι φιλοδοξίες μου γνήσιες και αγνές;
- Μήπως έτσι τρέφω περισσότερο το εγώ μου αντί να γίνω καλύτερος άνθρωπος;
- Μήπως προσπαθώ να ξεφύγω από την καθημερινή πραγματικότητα και βυθίζω τον εαυτό μου σε έναν κόσμο με βαθύτερες πλάνες;

Αυτές και χίλιες άλλες ερωτήσεις μπορούμε να θέσουμε στον εαυτό μας και να προσπαθήσουμε μέσω της παρατήρησης να κατανοήσουμε, αλλά και μέσω μιας κεκαθαρμένης ζωής να ασκήσουμε τον εσωτερικό μας κόσμο στην τέχνη της ορθής ζωής και του αποκρυφισμού. Η μεγάλη πρόκληση, λοιπόν, είναι η ορθή διάκριση ανάμεσα στο αληθινό και το μη αληθινό ή το ψεύτικο, ανάμεσα στο Sat και το Asat. Είναι να γνωρίσουμε τον εαυτό μας και να προσπαθήσουμε να απαλλαγούμε από τις αλυσίδες της ανθρώπινης αθλιότητας και του εγωισμού.

Πολλοί άνθρωποι γοητεύονται από τις θεωρητικές γνώσεις σχετικά με την ύπαρξη εξελεγμένων όντων, Μεγάλων Διδασκάλων και γκουρού, ή των Μαχάτμας. Επίσης, πολλοί είναι εκείνοι που ισχυρίζονται ότι επικοινωνούν μαζί τους ή ελπίζουν να έλθουν σε επαφή με τους Γηραιότερους Αδελφούς μας. Αλλά, όπως γράφει ο Κρισναμούρτι στο μικρό βιβλίο «Στα Πόδια του Διδασκάλου»:

«Όταν ο μαθητής είναι έτοιμος, ο Διδάσκαλος εμφανίζεται».

Γιατί μόνο όταν ο μαθητής είναι έτοιμος εμφανίζεται ο Διδάσκαλος;

Διότι ο Διδάσκαλος βρίσκεται πάντοτε εκεί αλλά ο μαθητής δεν είναι ικανός να τον αναγνωρίσει, για τον απλό λόγο ότι δεν έχει ακόμη αναπτύξει τις απαραίτητες ικανότητες που θα τον βοηθήσουν να διακρίνει την αγνότητα και την ομορφιά μιας ψυχής. Πολλοί από εμάς βρισκόμαστε στα πρώτα βήματά μας στην τέχνη της ζωής, όπως ο γεμολόγος στο ξεκίνημα της τέχνης του. Ακόμα και αν ένας Διδάσκαλος εμφανιζόταν σήμερα μπροστά μας σε κλειστό ή σε δημόσιο χώρο, το πιο πιθανό είναι ότι δεν θα τον αναγνωρίζαμε. Διότι δεν έχουν αναπτυχθεί οι εσωτερικές ικανότητές μας που είναι απαραίτητες για την ορθή διάκριση ανάμεσα στο αληθινό και το μη αληθινό. Αυτή η ικανότητα εμφανίζεται μόνο έπειτα από πολύχρονη, ανιδιοτελή αφοσίωση στα διδάγματα της αλήθειας. Και όπως ο γεμολόγος μαθαίνει να διακρίνει την καθαρότητα ενός διαμαντιού, έτσι και ο αναζητητής της αλήθειας μαθαίνει να διακρίνει την αγνότητα της ψυχής.

Στην πλειοψηφία τους οι σημερινοί ψευδό – γκουρού κινούνται όπως οι αράχνες. Τυλίγουν και αιχμαλωτίζουν τους ανθρώπους στα δίκτυα της ψευδαίσθησης και ισχυρίζονται ότι οι ίδιοι επικοινωνούν με τους Διδασκάλους μέσω της πρακτικής που είναι γνωστή ως channeling, ως αγωγοί ή κανάλια πληροφοριών. Ο αγωγός channeling είναι ένα διάμεσο μέσω του οποίου έρχονται μερκές πληροφορίες, οι οποίες συνήθως θεωρούνται ότι προέρχονται από κάποια πηγή που είναι διαφορετική από τον προσωπικό συνειδητό εαυτό του ατόμου. Έτσι, σε κάθε εποχή, έδιναν σε αυτές τις πηγές την ταυτότητα των δαιμόνων, του διαβόλου, πνευμάτων – φυλάκων, αγγέλων – φυλάκων, εξωγήινων, πνευμάτων των νεκρών, ή του Ανώτερου Θείου Εαυτού. Και από τότε που ιδρύθηκε η Θεοσοφική Εταιρεία τον 19ο αιώνα, πολλά διάμεσα άρχισαν να ισχυρίζονται ότι πηγή των πληροφοριών τους είναι οι Μαχάτμας, οι Διδάσκαλοι της Θεοσοφίας.

Για να καταλάβουμε με ποιο τρόπο ένας ψευδό – γκουρού παραπλανά τον ίδιο τον εαυτό του καθώς και τους άλλους ανθρώπους, πρέπει να γνωρίσουμε μερικά πράγματα σχετικά με

την πρακτική channeling. Η πρακτική της επικοινωνίας που είναι γνωστή με αυτό το όνομα συμβαίνει όταν το διάμεσο βρίσκεται σε κατάσταση διαχωρισμένης ή διευρυμένης συνείδησης. Υπάρχουν πολλά είδη ή τύποι αυτής της πρακτικής, και τα φαινόμενά τους μπορεί να είναι είτε αυθόρμητα είτε προκαλούμενα. Μερικά διάμεσα πέφτουν ξαφνικά σε ύπνωση και αρχίζουν να δίνουν διάφορες πληροφορίες, ενώ άλλα διάμεσα χάνουν εντελώς τις αισθήσεις τους. Αρκετά διάμεσα, ενώ βρίσκονται σε αυτή την κατάσταση, μαθαίνουν πώς να ελέγχουν τις συνεδρίες όταν έρχονται κάποιες πληροφορίες. Η υπνωτική αυτή πρακτική μπορεί να προκληθεί με πολλούς τρόπους, ανάμεσα στους οποίους είναι και ο διαλογισμός, η προσευχή, η αυτό-ύπνωση, η νηστεία, ο εξαντλητικός χορός, οι ψαλμωδίες, διάφορες τεχνικές αναπνοής κλπ.

Η νοητική επικοινωνία είναι διαλογισμός επάνω σε σκέψεις, λέξεις, εικόνες και συναισθήματα και πετυχαίνεται με διάφορους τρόπους. Όταν το διάμεσο βρίσκεται σε πλήρη ύπνωση, η προσωπικότητά του μεταφέρεται αλλού και κάποια άλλη οντότητα ή προσωπικότητα καταλαμβάνει προσωρινά το σώμα του και χρησιμοποιεί φωνή και χειραψίες διαφορετικές από εκείνες του διαμέσου. Αυτό αποκαλείται μερικές φορές «διαμεσότητα φωνής». Το διάμεσο δεν γνωρίζει εκείνη την ώρα τι λέγεται και τι γίνεται στη διάρκεια της συνεδρίας, και επίσης δεν θυμάται τίποτα όταν συνέλθει από την ύπνωση και ανακτήσει τη συνειδητότητά του. Το νοητικό channeling μπορεί επίσης να γίνει με μια ελαφριά ύπνωση ή κατάσταση διαχωρισμένης συνείδησης, κατά την οποία το διάμεσο έχει μερική ή ολική απώλεια επίγνωσης όσων γίνονται ή ακούγονται εκεί. Η φωνή του διαμέσου μπορεί επίσης να αλλάξει ή μπορεί και να μην αλλάξει σ' αυτή την περίπτωση. Μπορεί να επικοινωνεί με αυτόματη γραφή, έναν πίνακα, ένα τραπέζακι ή άλλα πράγματα. Η νοητική επικοινωνία ή νοητικό channeling μπορεί επίσης να συμβεί στο διάμεσο μέσα στον ύπνο του και τα όνειρά του.

Η ψυχική επικοινωνία ή ψυχικό channeling περιλαμβάνει φυσικά φαινόμενα όπως π.χ. ψυχική ή νοητική θεραπεία, ψυχοκίνηση και υλοποίηση. Στις πρώτες μέρες του Πνευματισμού, η

πρακτική αυτή ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής όταν θεαματικά φυσικά φαινόμενα συνέβαιναν, όπως η εμφανής κατοχή του διάμεσου από κάποια οντότητα, η εμφάνιση εκτοπλάσματος, οι μετεωρίσεις κλπ. Αρκετά διάμεσα της Νέας Εποχής (New Age) που ισχυρίζονται ότι επικοινωνούν με τους Μαχάτμας, ίσως χρησιμοποιούν τη μέθοδο του διαλογισμού, πράγμα που είναι μια νοητική τάση και προσπάθεια να έρθουν σε επαφή με έναν Μαχάτμα ή έναν Μύστη. Αλλά και αυτή η πρακτική είναι, επίσης, ένα είδος channeling.

Πολλοί θα έχετε ακούσει για τον αστρικό κόσμο, έναν όρο που έγινε πάλι δημοφιλής τον 19ο αιώνα μέσα από τη θεοσοφική λογοτεχνία και κυρίως μέσα από τα κείμενα της Έλενας Μπλαβάτσκι. Ο αστρικός κόσμος είναι γεμάτος ψευδαισθήσεις και παγίδες, οράματα, απατηλά όνειρα, και είναι πολύ εύκολο να δημιουργηθεί μια επαφή με διάφορα είδη ενεργειών και οντοτήτων από κάποιον που επιθυμεί να εισέλθει στον τομέα τού μεντιουισμού ή της κατώτερης πνευματικότητας. Και κατά συνέπεια, πολλοί από εκείνους που τολμούν να περπατήσουν στο δρόμο αυτό, σύντομα δημιουργούν σχέσεις με ενέργειες, στοιχειακά ή άσαρκες οντότητες που εύκολα μπορούν να τους παραπλανήσουν και να τους κάνουν να πιστέψουν ότι επικοινωνούν με ένα εξελεγμένο, όπως έναν Μαχάτμα. Εκείνος μάλιστα που πιστεύει ότι παίρνει μηνύματα από τέτοιους μεγάλους Σοφούς, σύντομα θα θελήσει να μεταφέρει το «μήνυμα» και σε άλλους, χρησιμοποιώντας και το όνομα ενός Μαχάτμα ή άλλου μεγάλου Σοφού τον οποίο προτιμά περισσότερο. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις το υποψήφιο διάμεσο παραπλανάται από την ίδια την επιθυμία του, την ψευδαίσθησή του και τον εγωισμό του, και στη συνέχεια παραπλανά και τους άλλους ανθρώπους. Διότι υπάρχει μια μεγάλη τάση στον άνθρωπο να ακολουθεί το ψέμα και το λάθος, και να γυρίζει την πλάτη του στην αλήθεια.

Η μέθοδος που χρησιμοποιούσε η Έλενα Μπλαβάτσκι για να επικοινωνήσει με τους Μαχάτμας, ήταν εντελώς διαφορετική. Η τεχνική της μεθόδου αυτής ονομάζεται TULKU. Υπάρχουν

πολλά είδη τεχνικής tulku αλλά εδώ θα αναφερθώ μόνο σε ένα είδος. Η τεχνική αυτή είναι θιβετιανή και δίνει τη δυνατότητα σε ένα ενσαρκωμένο εξελεγμένο άτομο, έναν Διδάσκαλο, έναν Μαχάτμα, να χρησιμοποιήσει προσωρινά το σώμα και το νου ενός μαθητή του ή ενός άλλου μνημένου ατόμου, και να δώσει έτσι, κάποιες διδασκαλίες. Όπως βλέπετε, εδώ πρόκειται για ενσαρκωμένα άτομα, ανθρώπους ζωντανούς και όχι για επαφές με άσαρκες οντότητες του αστρικού κόσμου. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι αυτή η μέθοδος είναι, σε κάποιο επίπεδο, ένα είδος τηλεπαθητικού ελέγχου τον οποίο εφαρμόζει ένα άτομο ανώτερης πνευματικής εξέλιξης πάνω σε ένα άλλο άτομο, με το οποίο σχετίζεται.

Στο βιβλίο της: «Στις Σπηλιές και τη Ζούγκλα του Ινδουστάν», υπάρχει ένα πολύ ενδιαφέρον παράδειγμα της τεχνικής TULKU. Η Έλενα Μπλαβάτσκι μαζί με τον συντ/χη Όλκοτ και έναν γερμανό δημοσιογράφο επισκέφτηκαν κάποιους Λάμας στη ζούγκλα του Ινδουστάν. Συμφώνησαν να συναντηθούν ένα απόγευμα και ένας Λάμα να τους δείξει κάποιες από τις δυνάμεις του. Συγκεντρώθηκαν σε μια σπηλιά και κάθισαν στο έδαφος σχηματίζοντας ένα κύκλο. Παρόντες ήταν η Έλενα Μπλαβάτσκι, ο συντ/χης Όλκοτ, ο γερμανός δημοσιογράφος, κάποιοι μοναχοί και μια γυναίκα που κρατούσε ένα βρέφος τριών μηνών. Ο Λάμα ζήτησε από τη γυναίκα να τοποθετήσει το μωρό στο κέντρο του κύκλου, και όταν το έκανε, εκείνος έκλεισε τα μάτια και συγκεντρώθηκε βαθιά. Σε λίγα λεπτά το βρέφος σηκώθηκε όρθιο και άρχισε να περπατάει προς το μέρος του γερμανού δημοσιογράφου, μιλώντας του με τη φωνή του Λάμα. Ο δημοσιογράφος φυσικά εξεπλάγη με το συμβάν και αργότερα έγραψε ένα άρθρο σχετικά με αυτό.

Η παραπάνω ιστορία είναι ένα παράδειγμα εφαρμογής της τεχνικής TULKU, κατά την οποία ένα ενσαρκωμένο άτομο χρησιμοποιεί το φυσικό σώμα ενός άλλου ατόμου. Μέσω αυτής της τεχνικής η Έλενα Μπλαβάτσκι έγραψε τη Μυστική Δοξασία. Οι Μαχάτμας Μορύν και Κουτχούμι χρησιμοποίησαν το φυσικό σώμα της ως όχημα και εργαλείο, ενώ οι ίδιοι ζούσαν (και ίσως

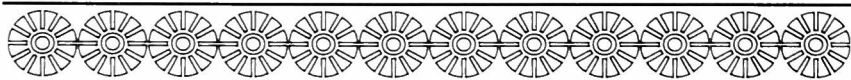
ακόμη ζουν) σε φυσικό σώμα πολύ μακριά από εκείνην, στην περιοχή των Ιμαλαΐων.

Στη θεοσοφική λογοτεχνία η πρακτική του μεντιουμισμού καταδικάζεται πολύ αυστηρά, κατά κύριο λόγο για τους κινδύνους που διατρέχει το διάμεσο να χάσει τον έλεγχο, και στη συνέχεια να χάσει και την επαφή με το δικό του ανώτερο εαυτό. Κινδυνεύει, επίσης, διότι επιτρέπει σε άγνωστες ενέργειες ή οντότητες να χρησιμοποιούν το αστρικό και το νοητικό του σώμα για να εκδηλώνονται οι ίδιες στο υλικό πεδίο.

Είδαμε σε γενικές γραμμές ότι είναι απαραίτητο να αποκτήσει ο αναζητητής την ορθή διάκριση ανάμεσα στο αληθινό και το μη αληθινό ή ψεύτικο, μέσα από μια μακριά πορεία έρευνας και προσπάθειας για την αυτογνωσία. Είδαμε τη μέθοδο που χρησιμοποιείται στη Νέα Εποχή (New Age) από διάμεσα channeling, που ισχυρίζονται ότι επικοινωνούν με τους Μαχάτμας, καθώς και τις παγίδες που κρύβει γι' αυτά τα διάμεσα ο αστρικός κόσμος. Τέλος, είδαμε τη μέθοδο της τεχνικής TULKU, την οποία χρησιμοποιούσαν οι Μαχάτμας και η Έλενα Μπλαβάτσκι. Προκειμένου να κατανοήσουμε την πολυσύνθετη διαδικασία από την οποία θα πρέπει να περάσει ένας υποψήφιος μαθητής ή chela των Μαχάτμας ή Διδασκάλων, και να πετύχει την επικοινωνία μαζί Τους, ας δούμε σε γενικές γραμμές ποιοι κανόνες είναι απαραίτητοι στη μαθητεία, καθώς και τις συνέπειες ή τα αποτελέσματά τους στην καθημερινή ζωή μας.

(Συνεχίζεται)

Από τη Σοφία της ΑΠΩ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Η φιλοδοξία και η ταπεινότητα

Λάο Τσε

Όποιος γνωρίζει τους άλλους είναι μορφωμένος. Όποιος όμως γνωρίζει τον εαυτό του είναι σοφός.

Δεν υπάρχει μεγαλύτερο έγκλημα από το να τροφοδοτείς τη φιλοδοξία.

Δεν υπάρχει δυστυχία μεγαλύτερη από το να δυσανεστείς με την τύχη σου.

Δεν υπάρχει μεγαλύτερο σφάλμα από την επιθυμία της κατοχής.

Εκείνος που ταπεινώνει τον εαυτό του, αυτός θα εξυψωθεί. Όποιος όμως εξύψωσε τον εαυτό του, αυτός θα καταπέσει.

Για τούτο ο σοφός κλίνει στην αλότητα και είναι παράδειγμα σε όλους τους ανθρώπους. Δεν είναι επιδεικτικός, γι' αυτό και λάμπει. Δεν είναι εγωιστικός, για αυτό και υμνείται.

Όποιος επιδεικνύει τον εαυτό του, δεν ακτινοβολεί. Όποιος επιδοκιμάζει τον εαυτό του, δεν εκτιμάται.

Η αυτοπροβολή δεν δίνει αξία.

(Από το βιβλίο «ΜΗΤΙΣ - Το βιβλίο της σοφίας», Κ. Μεϊσσαρόπουλου)

Η ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ

Κρισναμούρτι

(Απόσπασμα ομιλίας στην κατασκήνωση OMMEN της Ολλανδίας, 1926)

Τι είναι το Βασίλειο της Ευδαιμονίας, πού βρίσκεται και πώς μπορούμε να το φθάσουμε; Ποια είναι η σημασία του και με ποιο τρόπο είναι δυνατόν να το κατακτήσουμε; Με ποιες σκέψεις και με ποια συναισθήματα, με ποια αυτοκυριαρχία και με ποιες αδιάκοπες προσπάθειες θα φθάσουμε στην τελειότητα της αιώνιας Ευδαιμονίας, και θα εισέλθουμε σ' εκείνο τον κήπο όπου τόσες σκιές δίνουν τη γαλήνη, όπου υπάρχει ωραιότητα, ηρεμία, όπου βρίσκεται η εξαφάνιση του χωριστού εαυτού μας;

Η φιλοδοξία μου είναι να κερδίσω το Βασίλειο της Ευδαιμονίας, το Βασίλειο εκείνο, το οποίο πρέπει να κερδιστεί από τον καθένα, το οποίο πρέπει να είναι μέρος του εαυτού, στο οποίο πρέπει να κατοικήσουμε αιώνια. Δεν θα το βρούμε σε μία ορισμένη χώρα, ή κοντά στον αιγιαλό της θάλασσας, ή σε κάποιο σημείο απομακρυσμένο από την ανθρωπότητα. Ούτε θα το βρούμε κάποιο ωραίο, ήρεμο βράδυ. Όπως οι γενεές που ξεκινούσαν άλλοτε σε αναζήτηση θησαυρών, πρέπει να ξεκινήσετε σε αναζήτηση αυτής της Ευδαιμονίας. Πρέπει να αφοσιώσετε το νου σας και την καρδιά σας στην ανακάλυψη του κρυμμένου αυτού κήπου, του Βασιλείου της Ευδαιμονίας, που βρίσκεται μέσα στον καθένα μας.

Δεν είναι ένα Βασίλειο μακρινό, δεν είναι τόπος για τον οποίο χρειάζεται να ταξιδέψετε στα πέρατα της γης. Πρέπει να βρείτε το κλειδί που ανοίγει όλες τις πύλες του Ουρανού, όλους τους κήπους της έκστασης. Αυτό το κλειδί είναι η δική σας εσωτερική Φωνή. Αυτό το κλειδί είναι η ενόρασή σας και με αυτό μπορείτε να εισέλθετε σ' αυτό τον κήπο και να ζήσετε εκεί μέσα

για πάντα. Εάν έχετε αυτή τη Φωνή, διαυγή, τέλεια και καλά ασκημένη – τη Φωνή που γεννιέται από πολλή πείρα, από πολλές θλίψεις, από πολλές εκστάσεις, από πολλές χαρές και από πολλούς πόνους – εάν έχετε αυτή τη Φωνή τελειοποιημένη και καλλιεργημένη, και αν αυτή η Φωνή είναι ο μόνος τύραννος τον οποίο υπακούετε, τότε το Βασίλειο εκείνο της Ευδαιμονίας βρίσκεται εγγύτατα στον καθένα σας.

Επί πολλά έτη αναζητούσα αυτή την Ευδαιμονία. Περιπλανήθηκα σε διάφορους τόπους, διάβασα πολλά βιβλία, ίσως και να υπέφερα λίγο. Αλλά επιθυμούσα πάντοτε εκείνη την Οπτασία, εκείνη την Ευδαιμονία, την οποία καμιά ηδονή αυτής της γης δεν μπορεί ποτέ να δώσει. Και πριν από μερικούς μήνες την βρήκα. Εδώ και μερικούς μήνες ζω σε αυτό το Βασίλειο και το Βασίλειο έγινε για μένα, πραγματικότητα.

Αν θέλετε να εννοήσετε, πρέπει να υπακούετε μόνο στην Φωνή εκείνη που βρίσκεται μέσα στον καθένα σας. Αν θέλετε να δείτε εκείνη την Οπτασία, πρέπει να υπακούετε σ' αυτή τη Φωνή, απολύτως και εντελώς. Πρέπει όμως να προσέχετε να είναι η Φωνή αυτή, η πραγματική Φωνή. Να έχει εξαγνιστεί και εξευγενιστεί με μεγάλες δοκιμασίες, με μεγάλες θλίψεις, μεγάλους πόνους και μεγάλες χαρές. Αυτή η Φωνή θα έχει τόση δύναμη, τόσο κράτος, τόση αυθεντία επάνω σας, ώστε δεν θα σας είναι δυνατόν παρά να υπακούετε στις προσταγές της. Και τότε θα εισέλθετε σ' εκείνο τον κήπο, θα εισέλθετε σ' εκείνο το Βασίλειο της Ευδαιμονίας. Και όταν άπαξ γευθείτε τις ευφροσύνες του, όταν άπαξ δείτε την οπτασία που είναι εκεί μέσα, δεν θα δεσμεύσετε πλέον από τίποτε επί της γης, αλλά θα βρίσκεστε στην πηγή της αιώνιας Ευδαιμονίας.

Θα ήθελα να σας κάνω όλους να γνωρίσετε την Ευδαιμονία μου, να σας πάρω όλους σ' εκείνο τον κήπο, να σας δείξω εκείνη την οπτασία, να σας κάνω να δείτε τη δόξα και την τελειότητα αυτής της κατάστασης. Όταν άπαξ περπατήσετε σ' αυτό τον κήπο, θα έχετε τη δύναμη και την αυθεντία για να φέρετε και άλλους σ' αυτόν. **Τότε δεν θα λαμβάνετε μόνο, αλλά θα έχετε τη δύναμη και να δίνετε.**

(Επιλογή Άσπα Κωστοβασίλη)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ

ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25, 106 71 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.210 3620702 ΤΗΛ & FAX: 210 3610961
Είσοδος Ελευθέρα – Ώρα 8:00 μμ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

- 4 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Ελεύθερο φιλοσοφικό και θεοσοφικό θέμα.
6 Πέμπτη, Γεώργιος Σιβρής : Εντυπώσεις από την επίσκεψη της Κας Radha Burnier (Κοινή συνεδρίαση όλων των Στοών)
7 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ, Θεόδωρος Κατσιφής: Τι Ζητούμε Ενταύθα;
11 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Ελεύθερο φιλοσοφικό και θεοσοφικό θέμα.
13 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ, Κρυσταλλία Ιωαννίδου:
Συζήτηση επί θεοσοφικού θέματος.
14 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ, Ηρώ Ζάραγκα: Η Πλατωνική Ατλαντίδα
16 Κυριακή, ΥΠΑΤΙΑ, Εγκαίνια της Στοάς ΥΠΑΤΙΑ, 5.30μ.μ. *
18 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Οι 7 Ρίζες-Φυλές κατά την Άννα Μπέζαντ
19 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ, Έρικα Λέτσερις:
Αναμνήσεις από τις προηγούμενες ζωές. **
20 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ, Κυριακή Αντωνίου: Περί Μετενσάρκωσης.
21 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ, Κρυσταλλία Ιωαννίδου: Περί Κομφούκιου
25 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Ελεύθερο φιλοσοφικό και θεοσοφικό θέμα.
26 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ, Γιώργος Γεωργιάδης: Πυθαγόρας –
Μετρώντας από το 1 έως το 10
27 ΑΡΓΙΑ ΛΟΓΩ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ
28 ΑΡΓΙΑ ΛΟΓΩ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ

* Μετά από απόφαση των μελών της, η νέα Στοά θα συνεδριάζει κάθε Τετάρτη υπό την επωνυμία ΥΠΑΤΙΑ αντί της προαναγγελθείσας επωνυμίας ΕΡΜΗΣ.

** Οι εργασίες της νέας Στοάς θα ξεκινούν στις 7.30μ.μ με μια μικρή εισαγωγή στο θεοσοφικό σύστημα. Θα ακολουθεί ολιγόλεπτο διάλειμμα και κατόπιν η κύρια ομιλία με τα αναγγελθέντα θέματα.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

- 1 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Ελεύθερο φιλοσοφικό και θεοσοφικό θέμα.
2 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ, Έρικα Λέτσερις: Η Αρχαία Αιγυπτιακή Μαγεία και τα Κινούμενα Αγάλματα.
3 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ, Γεώργιος Σιβρής:
Το Βασίλειο της Ορθότητας του Γκαουτάμα Βούδα.

- 4 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ, Γεώργιος Σιβρής:
Ο Κρισμαμούρτι και η Θεοσοφική Εταιρεία
- 8 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Ελεύθερο φιλοσοφικό και θεοσοφικό θέμα.
- 9 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ, Κρυσταλλία Ιωαννίδου:
Η Έλενα Π. Μπλαβάτσου στο Θιβέτ.
- 10 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ, Μαρία Βάγια: Το Αστρικό Πεδίο.
- 11 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ, Άσπα Κωστοβασίλη : Περί Βούδα
- 15 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Οι 7 Ρίζες-Φυλές κατά την Άννα Μπέζαντ
- 16 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ, Έρικα Λέτσερις: Η Θεολογία και η Απόκρυφη Φιλοσοφία του Κορνήλιου Αγρίππα.
- 17 Πέμπτη, ΑΡΓΙΑ ΛΟΓΩ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ
- 18 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ, Νίκος Κορμανός:
Η Φύση και οι Ιδιότητες του Αστρικού Φωτός
- 22 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Ελεύθερο φιλοσοφικό και Θεοσοφικό θέμα.
- 23 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ, Φώφη Ζάουερ Καραμανλή: Ο Ιερός Αριθμός 7
- 24 Πέμπτη, ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.
- 25 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ, Θέμις Μανσόλας : Η Εξέλιξη της Ιδέας του Θεού.
- 29 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Ελεύθερο φιλοσοφικό και θεοσοφικό θέμα.
- 30 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ, Γεώργιος Σιβρής:
Άγνωστα Στοιχεία από τη Ζωή και το Έργο ενός Μύστη.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

- 1 Πέμπτη ΑΠΟΛΛΩΝ, Φώφη Ζάουερ Καραμανλή:
Από την Ζωή και το Έργο του Δάντε.
- 2 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ, Έρικα Λέτσερις : Τα Δάκρυα των Μουσών
- 6 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Ελεύθερα φιλοσοφικά και θεοσοφικά θέματα.
- 7 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ, Έρικα Λέτσερις: Τα Καβείρια Μυστήρια.
- 8 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ, Κρυσταλλία Ιωαννίδου:
Από τα απομνημονεύματα της Έλενας Π. Μπλαβάτσου.
- 9 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ, Μαρία Μελισσαροπούλου : Κρισμαμούρτι
- 13 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Οι 7 Ρίζες-Φυλές κατά την Άννα Μπέζαντ
- 14 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ, Γιώργος Γεωργιάδης:
Η Αρχαία Μυθολογική Θεώρηση του Κόσμου.
- 15 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ, Γεώργιος Σιβρής:
Το Εσωτερικό νόημα των Χριστουγέννων
- 16 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ, Θεόδωρος, Καφετζόπουλος :
Το Μυστήριο της Γεννήσεως του Θεανθρώπου
- 20 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ, Ελεύθερα φιλοσοφικά και θεοσοφικά θέματα.
- 21 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ, Έρικα Λέτσερις: Το Δόγμα της Καρδιάς.
- 22 Πέμπτη, ΑΡΓΙΑ ΛΟΓΩ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ
- 23 Παρασκευή, ΑΡΓΙΑ ΛΟΓΩ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ» Βουκουρεστίου 25, α' όροφος Κωδ. 106 71, είναι ανοικτά κάθε ημέρα από 10.30 - 1, εκτός Σαββάτου και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ-ΔΩΡΕΕΣ

Παρακαλούμε όπως αποστέλλετε με ταχυδρομική επιταγή προς: Περιοδικό

« Ι Λ Ι Σ Ο Σ »

**ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25,
106,71 Αθήνα.**

Επίσης αποστέλλετε με τραπεζική επιταγή μόνο εις:

Θεοσοφική Εταιρεία, Βουκουρεστίου 25, 106 71, Αθήνα

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Ζάκυνθος: Παν. Βλαχόπουλος

Βόλος: Γ. Κουκουβίνος

Ηράκλειο: Μ. Λασηθιωτάκη

Ιωάννινα: Ελευθ. Τζομάκας

Κέρκυρα: Γεώργιος Αγιούς

Λαμία: Γ. Μουτάφης

Λάρισα: Ισ. Φελλούς

Πάτρα: Σ. Ιγγλέσης

Ρόδος: Αντ. Βεργωτής

Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης

Χαλκίδα: Δημ. Δημαρέλος

Χανιά: Εμμ. Νοδαράκης

Κύπρος:

Αθαν. Παπαδόπουλος

Γρ. Αυξεντίου 29

Μέγαρο Δίπα 456

T.T. 6021, Λάρνακα

Τηλ. 00357-24654511 (Οικίας)

Όλα τα άρθρα γνωστών συγγραφέων που δημοσιεύονται στο περιοδικό Ιλισός φέρουν την ευθύνη των ιδίων για το περιεχόμενό τους και δεν σχολιάζονται ούτε λογοκρίνονται από την συντακτική επιτροπή του Ιλισού.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ **ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:**

Στα Πόδια του Διδασκάλου - Κρισναμούρτι	5€
Η Εξέλιξη της Μορφής και της Ζωής - Άννη Μπέζαντ	10€
Προσέγγιση στην Πραγματικότητα - N. Sri Ram	8€
Οι Βαθύτερες Όψεις της Ζωής - N. Sri Ram	8€
Σ' Εκείνους που Πενθούν - C. W. Leadbeater	6€

ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΤΑ ΕΞΑΝΤΛΗΜΕΝΑ **ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΚΛΑΣΣΙΚΑ ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΕΡΓΑ:**

Το Φως της Ασίας - Sir Edwin Arnold
Η Αρχαία Σοφία - Άννη Μπέζαντ
Προς τη Μύηση - Άννη Μπέζαντ
Μελέτη επί της Συνειδήσεως - Άννη Μπέζαντ
Η Ατραπός του Αποκρυφισμού - A. Μπέζαντ, C.W.Leadbeater
Αόρατοι Βοηθοί - C. W. Leadbeater
Κάρμα Γιόγκα - Swami Vivekananda
●εοί εν Εξορία - G. G. Van Der Leeuw

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και
στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,
T.T. 106 71

Τηλ.+Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Όνοματεπώνυμο.....Τηλέφωνο.....
Οδός.....Αριθμός.....Πόλη.....Τ.Κ.....

Κυκλοφορεί τον Νοέμβριο
από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις
η πρώτη έκδοση στην Ελληνική γλώσσα
του έργου του
C. W. Leadbeater

ΑΟΡΑΤΟΙ ΒΟΗΘΟΙ

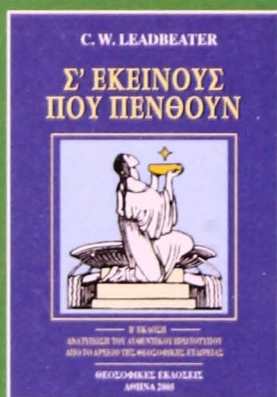
- Ποιοι είναι οι Αόρατοι Βοηθοί;
- Σε ποιο κοσμικό πεδίο ανήκουν αυτά τα όντα που βοηθούν ζωντανούς και νεκρούς;
- Πώς ερμηνεύονται οι ανεξήγητες επεμβάσεις αόρατων δυνάμεων σε ώρες κινδύνου;
- Πώς ερμηνεύεται το φαινόμενο των εμφανίσεων προσιλών νεκρών ή άλλων όντων που προειδοποιούν και σώζουν ορισμένους ανθρώπους από βέβαιη καταστροφή;

Αυτά και πολλά άλλα θέματα πραγματεύεται και εξηγεί ο συγγραφέας C. W. Leadbeater στο έργο του «Αόρατοι Βοηθοί», παρουσιάζοντας ένα μέρος της Θεοσοφικής διδασκαλίας και του Αποκρυφισμού.

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Κυκλοφόρησε από τις ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ η νέα έκδοση του έργου του C. W. Leadbeater

Σ' ΕΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΠΕΝΘΟΥΝ

Ένα μικρό αλλά πολύτιμο βιβλίο γραμμένο στις αρχές του 20ου αιώνα, με μορφή επιστολής προς ένα μέλος της Θεοσοφικής Εταιρείας. Με γλαφυρό και κατανοητό τρόπο ο συγγραφέας παρουσιάζει στις σελίδες του ένα μέρος από τις θεοσοφικές διδασκαλίες σχετικά με τη ζωή και το θάνατο, την ψυχή, τα όνειρα, τους αόρατους βοηθούς του πνευματικού κόσμου, τη σύσταση γενικά της ανθρωπίνης ύπαρξης και την εξέλιξη του ανθρώπου. Ολόκληρο το κείμενο δίνει όχι μόνο παρηγοριά αλλά και γνώση σε κάθε άνθρωπο που υποφέρει από την απώλεια αγαπημένου του

προσώπου. Παρ' όλο που το απευθύνει «Σ' εκείνους που πενθούν», οι διδασκαλίες αυτές είναι χρήσιμες και σημαντικές σε όλους όσους ερευνούν και αναζητούν την αλήθεια που κρύβεται πίσω από το φαινόμενο του θανάτου, καθώς επίσης και τον τρόπο με τον οποίο εμείς που μένουμε πίσω, μπορούμε να βοηθήσουμε τους αγαπημένους μας να πορευτούν με γαλήνη στον άλλο, τον αόρατο για εμάς, κόσμο.

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ